

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ruh Yordamı

Gökhan Özcan

RUH YORDAMI

GÖKHAN ÖZCAN

VADİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Vadi Yayınları: 89
Edebiyat Dizisi:9

Gökhan Özcan
Ruh Yordamı

Yayıma Hazırlayan
Yasin Aktay

©Vadi Yayınları, 1997

Kapak Tasarımı
Mehmet S. Fidancı

Dizgi, Sayfa Düzeni
ESAM

Montaj, Baskı ve Cilt
Zirve Ofset
229 66 84

ISBN
975. 7726.82.6
91.06Y.215.89

VADİ YAYINLARI

Meşrutiyet Cad. Bayındır II Sk. 60/5 Kızılay / ANKARA Tel: 312.435 64 89 Fax: 425 63 45
Çizgi Kitabevi, Zafer Meydanı Kitapçılar Çarşısı / KONYA Tel: 332.353 10 22
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Gökhan Özcan, 1965 yılında İnegöl'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Bursa ve İnegöl'de tamamladıktan sonra 1982 yılında üniversite eğitimi için Ankara'ya taşındı. 1987 yılında Gazi Üniversitesi Başın Yayın Yüksek Okulu'nu bitirdi.

Sırasıyla *Zaman* gazetesinde, *Panel* ve *İzlenim* dergilerinde çalıştı. TRT'deki bazı programlarda çeşitli görevler aldı.

Albatros, *İkindi Yazıları*, *Birey*, *Yeni Dergi*, *A'raf* ve *Hece* dergilerinde hikayeler yayınladı.

Yazarın yayınlanmış eserleri: *Hiçbişey* (hikayeler, 1990, Vadi); *Altmışikiden Tavşan* (Çocuk hikayeleri, 1997, Kırkambar); *Günlerin Gölgeleleri* (Denemeler, 1997, Mavi Yayıncılık).

VADİ YAYINLARI • EDEBİYAT DİZİSİ

HİÇBİŞEY
Gökhan Özcan
(Öykü)
3. Baskı

ONE MAN SHOW
Nihat Genç
(Roman)

SAHURLA GELEN ERKEKLER
Halime Toros
(Öykü)

PAYLAŞILMAMIŞ ZAMANLAR
Saadettin Elibol
(Günlük)

DÜNYAYI DOLDURAN KIRAZ
Şükrü Karaca
(Roman)

AŞK ÜZERİNE DEĞİLDİR
Cemal Çalık
(Muhabbet)

HIRSIZ VE KÖPEKLER
Necip Mahfuz
(Roman)

HAKAN ALBAYRAK KİTABI
Hakan Albayrak
(Şiir, Anı, Muhabbet)

BOSNALI SAMURAYLAR
Refik Erduran
(Anı)

HIYARAN
Ahmet İnam
(Muhabbet)

VADİ YAYINLARI

Bilim, Felsefe, Edebiyat ve Kültür Vadilerinden Derledikleriyle

Sizinle Olmaya Devam Ediyor!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İÇİNDEKİLER

DİLSİZ VE SAĞIRLAR/8
GÖZ KIRPMAK/ 12
HANGİ/16
AYRINTILAR/16
YANLIŞ HESAP/23
İSTATİSTİKLERDE OLMAYAN/27
DÜN GECE TV SEYRETMEDİM!/31
BADİRE/35
PARA NELER YAPAR İNSANA?/39
PİS KOKU VE BİZ/43
BURUKLUK 47
SÖZÜN YÜREĞİ/51
İSTİKRARSIZLIĞIMI SEVİYORUM!/55
İÇİMDEKİ FAŞİZM/59
KALKAN/63
GÜVENMEK/67
YANYANAYIZ/71
AYNI ŞEY DEĞİLİZ/75
BİREY OLMAYI BAŞARMAK/79

YAZAR NE HİSSEDER/83
YOLLAR DÜĞÜMLENİYOR/87
KONUŞULMAYAN/90
AYIPTIR SÖYLEMESİ !../94
BU TEMSİL İŞİNDE BİR NUMARA VAR!..98
HERKES HERŞEYİ BİLİYOR!/102
DİLSİZ KONUŞMAK/106
RİLKE VE UNUTULMUŞ İLKELER/110
HANGİ SEÇENEK? /114
BİR FAZİLET İFADESİ: "BİLMİYORUM" /118
YAZI VE SES/122
İMTİHAN/125
SİZE BENZEMEK ZORUNDA MIYIM? /129
GERÇEK NEREDE/133
HAYALLERLE YAŞANIR/137
ALKIŞLAR KİME/141
GERİYE DÖNMENİN NESİ KÖTÜ/145
BİZ KİMİZ? NERDEYİZ?/149
ONLAR VE BİZ/153
HANGİ YARIN/157
KÜÇÜK NOKTALAR/161
DUA/165

Aslında herkes ne yaparsa, ben de onu yapıyorum.
Hayatın ikircikli hikayelerinde zorlu roller alıyorum.
Ellerimle bir ruh yordamı arıyorum.
Uzun bir imtihan veriyorum.

DİLSİZ VE SAĞIR

Şimdi, şu anda, kitabın bu sayfasına, yazının bu cümlesine bakan okuyucular, hiç konuşmadığının farkında mısınız?

Siz gerçekten hiç konuşmuyorsunuz!

Sadece yaşamanız için gerekli asgari sesleri çıkarıyorsunuz ağzınızdan. Bu işi sadece diliniz ve ağzınız yapıyor. İçinizin derinliklerine kadar gitmiyor cümlelerin ucu. İçinizden gelmiyor söyledikleriniz.

Siz gerçekten birbirinizle hiç konuşmuyorsunuz!

Birinizin söylediği, diğerine dokunamadan suya, havaya, toprağa karışıyor. Boşa gidiyor. Boşluğa düşüyor. Konuşma balonlarını dolduruyor. Konuşurken zorunlu

bir görevi yerine getiriyorsunuz. Cümlelerinizin boynu kıldan ince. Anlamlarınız kaygan, ele gelmiyor. Konuştukça bir sessizliği büyötmekten başka birşey yapmıyorsunuz.

Siz gerçekten dünyayla hiç konuşmuyorsunuz!

Alemin etrafınızda dönüşü sizi hiç ilgilendirmiyor. Toprağa söyleyecek birşeyiniz yok. Suya söyleyecek birşeyiniz yok. Havaya söyleyecek birşeyiniz yok. Güle ve bülbüle seslenmiyorsunuz. Renge ve ışığa dokunmuyor sözleriniz. Görüntülerin dışında ve perdelerin içindesiniz. Nefeslerinizin bile sesi çıkmıyor. Alışmışsınız böyle yaşamaya; dışınızın içinde, içinizin dışında.

Siz gerçekten yaradanla hiç konuşmuyorsunuz!

Seslerin duaya dönüştüğü bir seyrü seferden haberiniz yok. Küçük itiraflarda bulunmuyorsunuz O'na. Günahlarınızı tutup getirmiyorsunuz huzuruna. Keskin, samimi ve yalın değil dilinize gelen, avuçlarınıza biriken dualar. Yalnız soğuk tekerlemeler ve otomatik formüller var dilinizde. O'ndan istemeyi bilmiyorsunuz. O'nu yaşamayı dillendiremiyorsunuz.

Siz gerçekten kendinizle hiç konuşmuyorsunuz!

İnsanın içine akıttığı cümleleri olması gerektiğini bilmiyorsunuz. Kulağa sığmayan sesin peşinde değilsiniz. Yüreğe giden yolu bilmiyorsunuz. İçinize işlemiyor içinizin sesi. Ruhunuzu temizleyecek kelimelere sahip değilsiniz. Siz kendinizden haberdar değilsiniz.

Siz kendinizle hiç konuşmuyorsunuz!

Sarsıcı bir hayat hikayesi okudum.

45 yıl süren bu hikayenin müthiş finalinden etkilenmemek ve yaşadığımız hayatlar adına bir parça karamsarlığa kapılmamak mümkün değildi.

Sizlerin de, hayatınız ve hayatımız adına bu hikayeden alacağınız birçok ders olduğunu düşünüyorum. Jean-Dominique Bauby, Fransa'nın ünlü gazetecilerinden biriydi.

Gazeteciliğe Combat gazetesinde başlamış, ardından Paris Günlüğü'ne geçmişti. Matin'de şef redaktör olduğunda 28 yaşındaydı. Paris Match'e çeşitli katkılarda bulunmuştu.

Bir damar hastalığından komaya girdiğinde Elle dergisinin redaktörlüğünü yapıyordu.

Üç hafta sonra komadan çıkmayı başardı, ama artık bir felçliydi.

Tıpta onun durumuna "Kilitlenme Sendromu" deniyordu; bilinç, sindirim sistemi ve kalp çalışıyor, ancak beyin vücudun hiçbir bölgesine hareket emrini vermiyordu.

Doktorlar, Bauby için bunun bir istisnası olduğunu keşfettiler; sol gözkapağını hareket ettirebiliyordu.

Sol gözkapağı Bauby için dünyayla ilişki kurabileceği son pencereydi.

Bir ortofoni (doğru heceleme) uzmanı hemen "duruma özel" bir alfabe hazırladı.

Bauby bu alfabe sayesinde göz kırpsılarıyla harfleri seçiyor, cümleler kurabiliyordu.

"Ağzımda iri kestaneler var" demişti mesela gözkapağıyla, felcin engellemediği acılarını anlatmak için.

Cümlelerinden yazıya duyduğu özlem sızmaya başladı kısa zamanda.

Hemen bir bayan yardımcı bulundu kendisine.

Bauby sabahın dördünde uyanıyor, yazdıracaklarını kafasında sıraya sokuyor ve yardımcısı geldikten sonra da dikte ettirmeye başlıyordu.

Bu hummalı ve meşakkatli (Mide sondasıyla besleniyordu ve soluk borusuna nefes alabilmesi için şırınga takılmıştı) çalışmanın sonucunda 150 sayfalık bir kitap ortaya çıktı.

Tam 200 bin defa kırpmıştı sol gözkapağını Bauby.

Kitabın adı herşeyi özetliyordu bir bakıma: "Dalgıç Elbisesi ve Kelebek"

"Bir kelebek gibi, kozasından sıyrılarak bugünün ve geçmişin mukayesesini yapıyordu" Bauby, "kıpırtısız ama şuurlu" haliyle yazdığı otobiyografisinde.

"Yazdıkları, iyi giden, sonra kötüleşen ve çığrından çıkan bir hayat üzerine düşüncelerdi. Dalgıç elbisesi izole olma halini, dipsiz bir girdapta kaybolma korkusunu, canlı ya da ölü bütün bir vücuda solmadan uhrevi hayatı yakalayamama endişesini anlatıyordu. Ya kelebek? Bu, günüşiğine yükselmesi için dalgıca yardım eden kanatlardı; kitabı yaratan, zamanı bozan, özlem, heyecan ve umuda biçim verecek "kutsal kelimeler"di..."

Kitabın yayınlanmasından dört gün sonra, ikinci projesi "Monte Kristo Kontesi"ni yazamadan öldü Bauby.

Basına hastalanmadan önce çekilmiş bir fotoğrafından başka hiçbir 'sır'ını vermedi dostları.

Belki de 150 sayfa boyunca kırılan bir gözkapağından ibaret kalmasını istediler.

Jean-Dominique Bauby'nin 45 yıl süren ve 200 bin kez göz kırparak ifadelendirdiği çarpıcı hikayesi böyle bir fiale sonuçlandı.

Hayatı yaşamak ve yaşayamamak arasında şekillenen böyle bir anlamlandırma çabasına saygı duymak gerek.

Jean-Dominique Bauby inanılmaz çabasıyla bunu hak ediyor.

Bize gelince; vücudunun her zerresi tıkr tıkr çalışan insanlar olarak, hayatımızı ve dünyayı anlamlandırmak konusunda içine düştüğümüz gevşeklik kuyusuna mazeretler aramak yarışındayız sadece.

Tıpta bizim yaşadığımız felce ne ad veriliyor bilmiyorum; ama bildiğim, Bauby'nin sadece sol gözkapağı ile yaşamının hakkını bizden fazla verebildiğidir.

Not: Bu yazıda Aktüel dergisinin 298. sayısından yararlanılmıştır.

HANGİ?

Hangi yazar, içinden geçmeyen bir cümleyi kağıdın kenarından kalesine bırakabilir?

Hangi öykü, ateşi olmayan bir dumanla genizleri yakmayı başarabilir?

Hangi imge, hayattan daha esrarlı bir vurguyu bağrında taşıyabilir?

Hangi tuğla, bilgilerin ördüğü duvardan daha aşılmaz bir barikatın parçası olabilir?

Hangi çatı, bir evin içine yıldızların girmesini engelleyebilir?

Hangi soykütüğü, gönülde büyütülmüş bir asaletten daha büyük ayrıcalık kazandırabilir?

Hangi sertlik, ölmekte olan bir çocuğun gözlerine dayanabilir?

Hangi su, bütün köşeleri tutulmuş bir zihni kirlerinden arındıracak mahareti gösterebilir?

Hangi tiksinti, ölümün en zalim görüntüsüyle aramızda dolaşmasına mani olabilir?

Hangi vahşet, kanla boyanmış bir dünyaya seyirci kalmaktan daha tahripkar bulunabilir?

Hangi merhamet, acıyla kavrulan yürekleri bir damla gözyaşından daha fazla serinletebilir?

Hangi berraklık, herşeyin anlamsız bir toz duman altında kaldığı bir zamanda kendine yol açabilir?

Hangi alabora, içimizdeki depremlerden daha kırıcı olabilir?

Hangi dümen, uçsuz bucaksız maviliklerde hep doğru yönlere çevrilebilir?

Hangi eldeğmemişlik, zifiri bir yalnızlıktan daha uzun ömürlü sayılabilir?

Hangi ikram, ardında bir tuzak taşımadan soframıza ulaşabilir?

Hangi çelenk, koşarak çürümeye doğru giden bir cesedin hızına yetişebilir?

Hangi ada, bütün karşı kıyılara eşit ulaşılmazlıkta kalmaya devam edebilir?

Hangi gizem, aşık olandan daha fazla sırrı heybesinde saklayabilir?

Hangi buyruk, kapıları sürgülü kalplere sesini ulaştırabilir?

Hangi itaat, bir boyun büküşten daha büyük bir teslimiyetin resmini çizebilir?

Hangi bağlantı, kopmayacak bir güvenliği avuçlarımıza bağışlayabilir?

Hangi göbekbağı, dünyadışı bırakan bir savrulmadan koruyabilir?

Hangi çekim gücü, serseri yürüyüşleri mecrasından geri döndürebilir?

Hangi yara, dünya yerinde durduğu sürece kanamaya devam edebilir?

Hangi suç, ömür boyu sürececek bir mahkumiyeti haklı çıkarabilir?

Hangi ceza, suçların kararttığı yüzlerimizi yeniden ağartabilir?

Hangi felsefe, beynimizi kemiren kurtçukları berhava edebilir?

Hangi dil, bütün cümleleri hakedecek denli safiyet taşıyabilir?

Hangi aksilik, düşüncenin bütün masum trenlerini rayından çıkartabilir?

Hangi başkalık, gözlerdeki küçük firarlarda kısıkvrak yakalanabilir?

Hangi son, yaşanacak herşeyin bittiği yere noktasını koyabilir?

AYRINTILAR

Yaşadıkça, bütün kritik kıvrımlarını ayrıntılardan aldığını görüyorum hayatın.

Ve yaşadıkça farkediyorum bütün sığılıkların ayrıntısızlıklarda hayat bulduğunu.

* * *

Biz 20. yüzyıl insanları, herşeyin ortalamasına talibiz.

Bütün hesapları, kaba hatlarıyla döküyoruz beyaz sayfalara.

Her zaman yuvarlak sonuçlara ulaşıyoruz.

Üç aşağı beş yukarı hepimiz aynı kişiyiz. Sadece sıradan olmayı güvenli buluyor; sıradışı olmaktan korktığımız kadar hiçbirşeyden korkmuyoruz.

Araştırmalarla doğruluğu kanıtlanmış genel eğilimlere ziyadesiyle uyuyor; asla standart sektirmiyoruz.

Normal olabilmeyi hayatımızdaki en gerçek ideal olarak görüyor, anormalliği ruhsal teröre yoruyoruz.

En iyinin en popüler demek olduğunda hemfikiriz.

Vasat duyuyor, vasat düşünüyor, vasat biliyor ve vasat yaşıyoruz.

Günümüzde geçerli olanın bundan başkası olabileceğine ihtimal vermiyoruz.

İstatistik doğruların kılına leke srmyoruz.

Sadece onlardan biri olmak canımızı hiç sıkıyor.

Biz 20. yüzyıl insanları, herşeyin ortalamasına talibiz.

Oysa gerçek, ayrıntıların içine gizliyor kendini. Başkalarının ardına saklanıyor.

Ve hayat, farklılıkların üstünde parılıyor, zıtlıklarla genişleyip zenginleşiyor.

Bu inceliği göremiyoruz.

Bu enginliği farkedemiyoruz.

Sığığı paha biçilmez bir ziynet gibi dolaştırıyoruz aramızda.

Genele doğru yürüdükçe anlamlardan uzaklaşıyoruz ve birbirimize benzedikçe derinlik şansımız kaybediyoruz.

Sıradanlaştıka, ruhumuzun renklere açılan kapılarını tek tek kapatıyor, kendimizi dünyaya kilitliyoruz.

İçine düştüğümüz bu durumun, en çok yeni yaşama alışkanlıklarımızla ilgili olduğu açıkça görülüyor.

Bir yerde bir yanlış yaptığımızı da hissediyoruz aslında.

Çok fazla anlamlandıramadığımız bir burkulma oluyor hepimizin içinde.

Yüksek sesle 'itirazlar' seslendiremiyoruz ama geçmişin zihnimize yayılan aks-i sedasını da inkar edemiyoruz.

Tanımlayamadığımız ve ismini koyamadaığımız zihinsel refleksler bizi kendimize çağırıyor.

Sıfır noktasında değiliz.

Eski hayatların, ilmek ilmek örülen o geniş zamanlar kurgusu henüz silinmedi hafızalarımızdan.

Anların dantel gibi ince ince işlendiği o eski günler burnumuzda tütüyor.

O yoksul, ama 'varlıklı' insanları unutamıyoruz.

Ancak, doğru okuyabildiğimizi söylemek güç bu sararmış fotoğrafları.

Sızılarımızdan cümleler geliştirmeyi, acılardan anlamlar çıkarmayı ve ayrıntılardan hayatlar üretmeyi beceremiyoruz.

Genelliğin her yeri kapladığı, ortalama değerlerin içimize işlediği ve ayrıntıların silinmeye yüz tuttuğu şimdiki zamanlar, durduraksız akışlarıyla dayanaksız ve dirençsiz bırakıyor bizi.

Genelgeçere teslim oluyoruz.

'Herkes'liğin cüceleştiren çağrısına kapılıyoruz.

Herşeye rağmen bir noktada durup, küçük ayrıntılardaki büyük gerçekleri yakalamamız gerekiyor.

Bunu kendi hayatlarımız için olduğu kadar, bizden sonra bu havayı soluyacaklar için de yapmak zorundayız.

Bu kavşak bizim kaderimiz...

Ya geri dönüp tarihsel bir zafer kazanacağız ya da sular bundan böyle hep devinimsiz akacak.

Ya ayrıntılarda kendi 'adam'lığımızı yeniden bularak canlanacağız ya da vasatlıklar sonunda bilincimizi de işgal edecek.

Küçük ayrıntıları yakalamakla başlıyor herşey.

Çünkü büyük gerçekler, küçük ayrıntılarda kaybediliyor.

YANLIŞ HESAP

İsterseniz kendinizi inanmadığınız bahanelerle kandırmaya devam edebilirsiniz.

İsterseniz bu köhne peynir gemisini boş ve eski moda laflarınızla dalgaların üstüne sürebilirsiniz.

İsterseniz bineğinizin direksiyonunu otomatik kumandaya terkedip yola seyircileşebilirsiniz.

İsterseniz sizi bugünlere taşıyan kalabalığa sırtınızı dönebilirsiniz.

İsterseniz ağızlara sakız ettiğiniz kavramların turşusunu kurmaya devam edebilirsiniz.

İsterseniz uyumlu yanlışlıklarınızı uyumsuz yalnızlıklara tercih edebilirsiniz.

İsterseniz bu asırlık değirmi ni üfürükten rüzgarlarla döndürmeye kalkışabilirsiniz.

İsterseniz şartlar ve imkanlar arasındaki şaşkınlığınızı bir ömür boyu sürdürebilirsiniz.

İsterseniz kimsenin fikrini almama hürriyetinizi dibine kadar kullanabilirsiniz.

İsterseniz her fırsatta kaçtığınız demokrasi deliğini balçıkla sıvayabilirsiniz.

İsterseniz milletin birikmiş öfkesine fasa fiso yaftaları yapıştırabilirsiniz.

İsterseniz direnme gücünüzü müebbet izne gönderebilirsiniz.

İsterseniz için için canınızı sıkın şeylerin şifresini kör kuyulara atabilirsiniz.

İsterseniz dil bezirganlığının hacıyatmazlaştıran yöntemlerini kendinize maledebilirsiniz.

İsterseniz kişi başına düşen utanç hisselerini alınlarımız arasında pay edebilirsiniz.

İsterseniz şahsiyetli kaybetmenin bütün romanlarını tedavülden kaldırabilirsiniz.

İsterseniz hazım ilaçlarının yüksek dozlarıyla midenizin itirazlarını dindirebilirsiniz.

İsterseniz mercedes güzergahlarıyla varılacak menzilleri kutsamaya devam edebilirsiniz.

İsterseniz doğmamış çocukların fikri geleceğini yüz yıllık ipoteklerle karartabilirsiniz.

İsterseniz mazlum insanların gözlerindeki ümit ferlerini bir hamlede söndürebilirsiniz.

İsterseniz yok sayılmış çoğunluğun kısık sesini kürsü gürültüleriyle bastırabilirsiniz.

İsterseniz nebatı kurutarak muhtemel papatya fallarının önünü kesebilirsiniz.

İsterseniz sivil insiyatifin acıklı halinden tek perdelik komedyalar üretebilirsiniz.

İsterseniz kabına sığmayan genç heyecanları tuğla kalıplarına dökerek giderebilirsiniz.

İsterseniz boğazımızda düğümlenen gerçeği bir kılıç darbesiyle ortadan kaldırabilirsiniz.

İsterseniz günleri yaşanmaz kılanlarla aynı maskeli baloya katılabilirsiniz.

İsterseniz beş para etmez koreografilere çılgın ve yılışık alkışlar gönderebilirsiniz.

İsterseniz yalanın güdük ömrünü uzatmanın zihni egzersizleriyle zamanda kaybolabilirsiniz.

İsterseniz hiç kaale almadığınız halk sözünün kıymetine ağdalı nutuklar gönderebilirsiniz.

İsterseniz cevabında tıkanıtığınız her soruyu maksatlı ve uyduruk bulabilirsiniz.

İsterseniz bakışlarınızı gözlerimizin ikamet ettiği yerden sürekli kaçırabilirsiniz.

İsterseniz hikmeti sadece kendinizden menkul eylemlerinizin faturasını bizim hamal sırtlarımıza yükleyebilirsiniz.

İsterseniz kendi kişisel trajedinizi masumiyetin terkettiği yığınlarda sahneleyebilirsiniz.

İsterseniz yaşanmış bazı anların zabtını tutmaması için tarihten ricacı olabilirsiniz.

İsterseniz boşverebilirsiniz.

Yapamayacağınız tek şey acılar matematiğindeki bir ilkeyi değiştirmektir:

Sıfırı neyle çarparsanız çarpın sonuç sıfırdır.

•

•

İSTATİSTİKLERDE OLMAYAN

İstatistiklerde canı sıkılan bir yazarın kafasından geçirdiklerine dair bir ifade bulamazsınız!

Kaba doğruların yuvarlatılmış biçimleridir istatistikler.

Oysa gerçek, ayrıntılarda gizlidir.

Bilgileri yuvarladıkça ayrıntılardan ve dolayısıyla da gerçeklerden uzaklaşırsınız.

Her çocuk ağlar; ancak biri karnı acıktığı için, biri dişi ağrıdığı için, biri annesini özlediği için, bir başkası da misketi bir delikten dünyanın dibine düştüğü için...

Her kadın sever; biri aşkla, biri şefkatle, biri ihtirasla ve biri de sadakatle...

İstatistik, çocukların ağladığını ve kadınların sevdiğini kabul eder, bırakır.

Oysa asıl hikaye ondan sonra başlayacaktır.

Sayısal ifadelerin, matematiksel formüllerin giremediği kapıların ardında başlar hayat.

Orada yaşanır.

Hakkında söz söylemek için ortasından geçmek, dibine sokulmak gerekir.

Yukarıdan bakmakla, dışarıdan söylemekle olmaz.

Her gün, hem yeni başlayan bir macera, hem de tarih zincirinin sıradan bir halkasıdır.

Her insan, hem kendi başına ciltlere sığmayan bir roman, hem de insanlık kitabının sararıp solmaya aday bir sayfasıdır.

Her yağmur damlası dünyaya düşer ve her yağmur bir başka yangını söndürür.

Her kıpırtı bir parantezdir.

İstatistik kıpırtılarla ilgilenmez, hareketlere bakar.

Parantezleri ıskalar.

Sadece duvarlara anlatılmış sırların, sadece çiçeklerde bakılmış falların, sadece mektuplarda söylenmiş sevgilerin, sadece ufuklarda kaybedilmiş bakışların olmadığı kurgularda şekillenir.

Eşyaya sinmiş geçmişi, kafaları kaygısıyla zonklatan geleceği bilmez.

Çıldırıcı öfkeden, bastırılabilen nefretten, dindirilemeyen acıdan haberi yoktur.

Kabına sığmayan coşkunun, yokedilmeyen heyecanın, gem vurulamayan arzusunun tanığı olmamıştır.

Yoksulluğun, sefaletin, kemirici açlığın yanından bile geçmemiştir.

Parayla kazanılamayan asaletin, ölçüsü şaşmayan adaletin farkını farkedemez.

Yaşamakla ödenen bedeli anlayamaz.

İstatistik sadece matematiktir.

Sayılamayanı kavrayamaz.

Kavrayamadığını sayamaz.

Dilerseniz bir çocuğun ömrü boyunca kaç dondurma yediğini sayabilirsiniz...

Bunun bir dökümünü çıkarabilirsiniz...

Çıkan sayıyı diğer çocukların yediği dondurma sayısı ile karşılaştırabilirsiniz...

Dünya ülkelerinin hangisinde, hangi tip çocukların dondurma yemeye daha eğilimli olduğunu ortaya koyabilirsiniz...

İstatistik bütün bu imkanları size sunar.

Ama bir çocuğun, sonradan yediği bütün dondurmalarda yediği ilk dondurmanın lezzetini aradığını bilemezsiniz.

Bunu bilmeniz için bir çocuk olmanız ve bir dondurma yemeniz gerekir.

Yani yaşamanız...

İstatistik hayatın sadece fotoğrafını çeker.

Fotoğraf hayatın sadece bir ânıdır.

Başka milyonlarca ân yaşanmıştır ve yaşanacaktır.

Hayat, elimizdeki fotoğrafa benzemeyen milyonlarca başka kılığa girmiştir, girecektir.

Hayatın elimizdeki bir tek fotoğraftan ibaret olduğunu sanmak saçmalık!

Disraeli'nin de söylediği gibi, üç çeşit yalan vardır.

"Yalan, kuyruklu yalan, istatistik!"

DÜN GECE TV SEYRETMEDİM!

Garip bir başlık attığımın farkındayım.

Gündemin ciddiyeti kendinden menkul maddelerini eşelememi, meşhur siyasilerimize içinizde kalmış iğneleri batırmamı bekleyenlerinizin hayal kırıklığına uğradığını da biliyorum.

Ama inanın bugün kafamdaki en önemli konu bu!

Dün gece hiç televizyon seyretmedim ve bugün kendimde hiçbir eksiklik hissetmiyorum.

Hatta huzur gibi bir fazlalığım var.

Bana bu imkanı bahşeden elektrik arızasına müteşekkirim.

Meğer geceler ne kadar uzun, zaman da ne kadar bereketliymiş.

Büyü bozulunca hayatımdaki zenginlik ortaya çıkı-verdi.

Önce Lale Müldür'den birkaç şiir okudum.

Şiirin eskimez serinliği doldurdu içimi.

"kalbinden küçük atlarını

söküp atacağım, küçük şair,

ellerinin işlerini ellerine anlatacağım."

Hergün yeni bir iştahla startını aldığımız durduraksız koşunun ne çok küçük ayrıntıyı silikleştirdiğini düşündüm.

Herkes gibi ben de "yorgundum dünya işlerinden".

Nedense Edith Piaf dinlemek geldi içimden.

Bana hep tarih öncesine aitmiş gibi gelen bu sesin şiirli bir tarafı olduğu kesindi. Su gibi akıyordu ve geceye de fazlasıyla uygundu.

Balkonda, Ankara'nın nokta ışıklarına karşı çay içmeden olmazdı artık.

Hiç acele etmedim. Çünkü kaçıracağım birşey yoktu.

Çayımı demledim. Balkona geçtim. Karşımda gözkırpan yüzlerce ışıktan birine iliştim.

Zamanın ritmini değiştirmenin mümkün olduğunu kavradım.

Eski insanların zamanla bir kavga içinde olmamalarını anlamak hiç de zor değildi aslında.

Durmadan birşeyleri kovalamıyorlardı onlar. Zamanla kavga halinde değillerdi.

Saatlerce oturup yıldızlara bakmanın zamanı doldurmak için seçilmiş en iyi yol olacağını söyledim kendime.

Bir çay daha içtim.

Yıldızları bir süre daha seyrettim.

Uzaktan gelen köpek sesleri geçmişin gaz lambalı köy gecelerinden birşeyler getirdi. Bir ses, bir koku, bir renk ya da hepsi birden...

Gecenin hâlâ bakir bir tarafının olmasına sevindim.

Hâlâ keşfe çıkılacak yönleri vardı karanlığın.

Kalktım bütün çiçekleri suladım.

Sanırım beni anlamakta güçlük çektiler.

Onların hayat ritmi gayet iyi işliyordu ve televizyon seyretmediği için gece vakti kendilerini sulamaya kalkan bir adamı anlamak zorunda değildiler.

Zaten beni anlamalarını da beklemiyordum.

Uzun süredir burnumun dibindeydiler ve ben onları farketmek için televizyonumu kilitleyen bir elektrik arızasını beklemiştim.

Yüzde yüz haklıydılar.

Kendimi onlara yeniden sevdirmeliydim.

Önce çiçeklere kendimizi sevdirmeliydik.

Yıldızlarla aramızı düzeltmeliydik.

Geceyi içimize çekmenin o eski lezzetini hatırlamalıydık.

Şiirle uzun parantezler açacak aralığı bulmalıydık hayatımızda.

Müziğin kanat çırpımlarına aldirmalıydık.

Çayı derinden yudumlamalıydık.
Zamanımızı genişletmeliydik.

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir yerdeyiz.

Göğsümüzü sıkan, içimizi daraltan kara bir kuşatma altındayız.

Kalp atışlarımız, korku ritmlerine teslim olmuş görünüyor.

Damağımızdaki kekre tadı tanımıyoruz.

Hayatın öğüten döngüleriyle aramıza koyduğumuz mesafelerin çözülmeye başladığını görüp irkiliyoruz.

Şaşkınlığımız yüzümüzden okunuyor.

Ürküntülerimiz, titreşim olup sözlerimizin çıplak zamanlarında yankılanıyor.

Kendimizden kaçmayı gittikçe daha zor başarıyoruz.
Adım başı bir ayna çıkıyor karşımıza.
Adım başı yakalanıyoruz hafızamıza.

...

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir yerdeyiz.

Gönüllerimizi sevdasız, heybelerimizi azıksız ve cep-
lerimizi boş yakalıyor üzerimize patlayan flaşlar.

Kalabalığın içinde yalnız, dizlerimizin üstünde yorgun
ve milyonlarca cümle içinde suskun görünüyoruz fotoğ-
raflarda.

Bakışlarımızsa saldırgan!

İsmi konmayan çıkmaz sokakların öfkesiyle bakıyo-
ruz.

Sadece gözlerimiz bağılıyor.

Ve biz, bu yabancı ülkede, gözlerimizdeki bu hake-
dilmemiş öfkede yaşamaya çalışıyoruz.

Nefeslerimizi hiç kimseye duyurmadan...

...

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir
yerdeyiz.

Sırılsıklam terleyerek damıttığımız sloganlar; havada
asılı kalmış kementler gibi hiçbir zaman gelmeyecek sıra-
larını bekliyorlar.

Paslı kılıçlarımızı havaya savurarak herkesi güldürü-
yoruz kendimize.

Ağza alınmayacak yalanlar söylüyoruz.

Akla alınmayacak yanlışlar kuruyoruz.

Çıkacak ilk fırtınada karanlık bir pencere gibi patlayıp, cam zerreleri olarak dört bir yana savrulacağımızı hissediyoruz.

Korkuyoruz.

Ve bu korkuyu bastırmak için dünyanın en gürültülü kahkahalarıyla çılgınca gülüyoruz.

...

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir yerdeyiz.

Bilincimiz bağlı bir vaziyette dolaşıyoruz.

Yürürken yeşeren filizlere takılıyor, taze fidanların üzerine basıyoruz.

Orkestra, çılgin kahkahalarımızla birlik olarak cılız feryatları duyulmaz hale getiriyor.

Herkese ne kadar mutlu olduğumuzu söylüyoruz.

İşlerin ne kadar yolunda gittiğinden dem vuruyoruz.

Pembe kurdelalar keserek, gizlenmez gerçeği perdelemeye çalışıyoruz.

...

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir yerdeyiz.

Belli ki bir savaş kaybetmişiz.

Belli ki en savunduğumuz yerlerimizden yaralamışlar tedbirsiz bedenimizi.

Belli ki yenilgiyi kabul edecek kadar cesaretimiz yok.

Belli ki herşeyi kendimizle birlikte eskitmek istiyoruz.

Yabancı bir ülkede, daha önce hiç gelmediğimiz bir yerdeyiz.

Tepemize inmiş bir badirenin altında eziliyoruz.

Ve belli ki, bütün yenilgilerin başlangıçlara açılan bir kapı olduğundan haberimiz yok!

PARA NELER YAPAR İNSANA?

Para insanı tanımlar.

Bildiği herşeyi unutturur.

Hafızasını bir körebeye çevirerek bilmediği diyarlara sürükler.

Yeni adresler dikte ettirerek yeni varış noktaları edinmeye zorlar.

Kendine yabancılaştırır.

Kulu kölesi yapar.

...

Para insanı ayartır.

Aklını başından alır.

Bütün insani direnç noktalarını birer birer yıkarak dizginlerini eline geçirir.

Yanlış doğru kılar.
Doğruyu da yanlış...
Bütün rotaları yanlış hedeflere kilitler.
Gerçeği hasıraltı eder.

...

Para insanı sürükler.
Gözünü döndürür.
Aç iştihaların peşinde divaneye çevirir.
Hamur gibi yoğurur.
Bilincine geçirdiği kementle mesafe tanımaz kara yol-
culuklara sevkeder.
Çamura, pisliğe, iradesizliğe zorlar.
Süründürür.

...

Para insanı kemirir.
Yavaş yavaş eritir.
Tanınmaz kılıklara sokar.
Koca çınarların bile başedemediği bir çürümeyle içten
içe çürütür.
Dermansız bırakır.
Susuzluğa mahkum olmuş çiçekler gibi soldurur,
boynunu büker.
Öldürür.

...

Para insanı büyüler.
Ruhunu alır elinden.
Seraplara inandırır.

Bakıp da göremeyen, duyup da anlayamayan biçare-
lere benzetir.

Yönsüz, yordamsız eder.

Şaşkına çevirir.

Sisin içinde kaybolmuş bedbaht yolcular gibi yolsuz,
yürümesiz bırakır.

Başını döndürür.

...

Para insanı küçültür.

Değersizleştirir.

Onu çoğaltan herşeyi elinden alır.

Faziletlerle büyüttüğü özbenliğini zıyasız bir mum
gibi tüketir.

Dağıtır, ufalar, unufak eder.

Parçalar, rüzgara savurur, zerrelere böler.

Cüceleştirir.

...

Para insanı yokeder.

Anlamlarından uzaklaştırır.

Etle kemikten ibaret kılar.

Genler ve hücrelerle sınırlandırır.

Kocaman bir mideye benzetir.

Herşeyi içine çeken dev bir hortuma benzetir.

...

Para tanımlar, ayartır, sürükler, kemirir, büyüler, kü-
çültür ve yokeder insanı.

Bu dünyanın basit bir gerçeğidir.

Ve hepimiz biliriz bu gerçeği.

Ama ben yine de yazıyorum buraya, cebimizde yılanlar büyüttüğümüzü.

Sizler de okuyor ve şahit oluyorsunuz.

°

PİS KOKU VE BİZ

Hergün pis kokulu çöplükler karıştırılıyor ve hergün kötü niyetli çöpçüler, çöplükten bize ait olduğunu söyledikleri fotoğraflar çıkartıyorlar.

Bizler, onların burun direklerimizi kıran bu pis gayretleri karşısında ya sonuna kadar ilgisiz kalmayı ya da bağırıp çağırarak fotoğraflardaki görüntülerle ilgimiz olmadığını tekrarlamayı bir marifet saymaya devam ediyoruz.

Gürültü ve koku yükseldikçe; kötü niyetli çöpçülerin çöplüğü deşme iştihaları, bizim pisliği savuşturma telaşımızla birleşip şehri ele geçiriyor.

Artık bir çöp-şehirde yaşadığımız gerçeği inkar edilemeyecek kadar aşikâr hale geliyor.

Ama aynı zamanda kanıksanmış da oluyor.

Herkes avuntunun sahte süpürgeleriyle evinin önünü süpürme faaliyetine girişiyor.

Şehri toz ve duman götürüyor.

Gerçek görünmez oluyor.

...

Gazete klişelerinden, radyo frekanslarından ve anten ağlarından gözümüze ve kulağımıza ulaşan verili malzeme orada kalmayıp beyne ulaştığında; beynin çoktandır eksik kapasite ile çalışmaya alıştırılmış mekanizmaları tarafından hemen emiliyor.

Pislik, beyin boşluklarında yeniden üretilme imkanına kavuşuyor böylece.

Önyargılar, bilgi yoksullukları, savunma refleksleri ve yalanlar, bu üretimi sağlayan en önemli dişliler olarak süreci hızlandırıyor.

Yeniden üretilmiş pislik, hiç vakit kaybedilmeden söz kalıplarına, günah terkiplerine ve sözde kahramanlıklara dökülüyor.

Tez ve antitez, aynı kir çanağından beslenme şansına kavuşuyor.

İnsan da, kendine ait bütün diğer kavramlar gibi bir malzemeye dönüşüp çaresizleşiyor.

...

Hayata bakmaya yarayan gözlükleri olduğunu söyleyen insanlar olarak bizler; bu varış noktasında da, kendimizi pisliğin dışında tutabileceğimiz bencil gerekçeler aramakta gecikmiyoruz.

Güdük felsefe kürekleriyle hendekler kazıp, pisliğin bize de bulaşmasını önlemeye çalışıyoruz.

Oysa 'varlık alanı' iddiamızın genişliği oranında biz de mevcut pisliğin önemli bir parçasıyız.

Burun direklerini kırar hale gelen pis kokuya, kendi kokumuz ölçüsünde katkıda bulunuyoruz.

Her yeri kaplayan pisliğin büyütülmesinde diğer toplumsal faktörler ve gruplarla elbirliği ediyoruz.

Yaptığımız bize gösterildiği zaman da, şaşkınlıktan ne söylediğimizi şaşırtıyoruz.

Feryat figân ediyoruz.

...

Önce kendimizle yalansız ve dosdoğru konuşmayı öğrenmeliyiz.

Sonra aynalara bakıp yüzümüze yansıyan çirkinliği tesbit ve teşhir etmeliyiz.

Daha sonra da yıkılmayıp, kendimizi hücre hücre yeniden kurmanın yollarını aramalıyız.

İçimizde bir medeniyet hayat buluncaya kadar...

Bunları yapmadan pisliğin bir parçası olmaktan kurtulabileceğimizi sanmamız ham hayaldir.

Bunları yapmadan çöplükten çıkan fotoğrafların aslında bize hiç benzemediğini söylememiz inandırıcı değildir.

Bunları yapmadan çöplükleri kökünden kurutmamız hiç mümkün değildir.

Beyin ve yürek asırlık uykusundan derhal uyandırılmalı, s z n ve düşüncenin namusu yeniden emanetlerine verilmelidir.

Ve söylediğimiz son yalan, son yalanımız olarak tarihe geçmelidir.

Bize bir dayanak, bizden sonrakilere de bir ibret dersi olarak...

Ben bir müslümanım. Yaşadığım "zaman"da, bunun bir "ayrıcalık" olduğunu biliyorum. Sınırlarını gittikçe genişleten kirlilikten kaçacağım bir sığınak lütfettiği için Rabbime şükrediyorum. Eli kanlı bir yüzyılda, her yeni güne biraz daha buruk girmenin savunmasını kendime karşı bile yapamıyorum. O eski zamanları, gittikçe büyüyen bir hasretle arıyorum.

Daha küçük bir çocukken ailemin bana sunduğu inanç zeminini, o güvenlik alanını, o kutlu ülkeyi bir minnet sebebi sayıyorum. Ama yutkunarak akşamları bekleyen o çocuk sabrını, havaya sinen o farklı kokuyu özlemeden de edemiyorum. Şimdiki çocukların; ellerinde renkli mum-

larla, karanlık geceleri aydınlatmalarını ümitsizce bekliyorum.

Ben bir müslümanım. Etrafımda da inançlı insanlar var. Geçen yılların aramızdaki birşeyleri eksilttiğini, günlerin o eski günler olmadığını görmenin derin hüznünü yaşıyorum. Güvenlik ve erdemi bir eski zaman masalı olarak anlatmaktan hücrelerime kadar sıkılıyorum. Bir müslüman olarak, Allah'a inanan insanların birbirleri için de güvenli sığınaklar olabilmelerini diliyorum yeniden...

Kendimi tanımladığım gibi tanımlayabildiğim insanların dışındakiler, beni pek fazla ilgilendirmiyor. Onları kendi hayatlarıyla başbaşa bırakıyor, benim gibi olmalarını beklemiyorum. İbadethane mimarisinde kuş barınaklarına yer veren bir rahmet geleneğinden olduğuma inanmak istiyorum. Benden rahatsız olmayan hiç kimseden rahatsız değilim. Benimle birlikte yaşamayı içini sindiren hiç kimseden ayrılmak niyetinde değilim. Ben kıyamete kadar onlar için de bir güvenlik kapısı olmaya kararlıyım.

Ben bir müslümanım, benimle aynı inancı paylaşan insanların insan yakmayacağını biliyorum. Ben Allah'a kulluğun, kullara merhametten geçtiğini biliyorum. Canı insanlara bağışlayanın yerine geçmeyi inkar sayıyorum.

Ben müslümanların hatalarının, inançlarıyla mesafeleri oranında çoğaldığına inanıyorum. İnsanların günahlarının, onlara o günahları yasaklayan dine maledilmesine isyan ediyorum. Adaletin, hepimizin yolunu aydınlatan en sağlam kriter olmasını herkesten çok istiyorum. Beni ya-

ratanın, adil bir kul olmamı emrettiğinin sarsıcı bilinci içindeyim.

Bütün bunlar içimdeki sıkıntıyı hafifletmeye yetmiyor. Zulmün dünya coğrafyasında nasıl olup da bu kadar kabul gördüğünü anlayamıyor, hazmedemiyorum. Namazımı merdiven altında kılmak, orucumu lokanta köşelerinde açmak beni derinden yaralıyor. Modern disiplinlerin insanları esir alması içimi acıtıyor. Ben ezilip büzülmeden, köşe bucak itilmeden, terörist muamelesi görmeden, kendimi savunma durumunda kalmadan; adam gibi adam, millet gibi millet, müslüman gibi müslüman olmak istiyorum. Verilecek hesabım yok.

Kimseye karşı en ufak bir kompleksim de yok. Sadece bu ülkenin gerçek sahiplerinden biri olarak yaşamak, soluduğum havanın ve aldığım nefesin hesabını da yalnızca Allah'a vermek istiyorum. İnsanlara kendileri olmak hakkını çok görenlerin yanıltıcı gururunu asla paylaşmıyorum.

Kendimi zamanın kirinden arınmış görmüyorum. Biliyorum ki, vademi doldurmak için attığım her adım, günah çeteleme bir çizik daha ekleyebilir. Biliyorum ki, her şeyin istikametini terkettiği bir gün, benim için de karanlık bir gündür. Direnemediğim, eksiltemediğim, başedemediğim günahlarım olduğunu, hayatımın her gün biraz daha ellerimden çözüldüğünü, hergün biraz daha "bir başkası" olarak köşeye sıkıştırıldığımı itiraf ediyor, suyun akış yönüne bu kadarcık da olsa direnebildiğim için yine rabbime şükrediyorum.

Asla ümitsiz değilim. Dünyada yaprağın bile ilahi iradeden habersiz kıpırdıyamayacağına ve kaderin hayatın şaşmaz güzergâhı olduğuna inanıyor; bunu inancım-dan bir cüz sayıyorum.

Ben müslümanım. Hayatın bütününden sorumluyum. Sıkıntılarımlı seviyorum, onları onurlu yaşamanın gereğı biliyorum. Kederlerimi inkâr etmiyor, onlara sahip çıkıyorum.

Doğru bir yerde durduğuma inanıyorum. Yaşadığımız günlerin içlerimizi yeniden ısıtmasını diliyorum. Çocukluğunu şiddetle özlemeyen büyükler olalım istiyorum. Ama eski zamanları şiddetle özlüyorum.

SÖZÜN YÜREĞİ

Sözlerimin canı olduğunu düşünüyorum.

Onların beni temsil etme gücü oranında, benim de onlara sahip çıkmam gerektiğine inanıyorum.

Söylediğim kelimelerin havaya karışmadığından, buhar olup bulutlarla buluşmadığından eminim.

Kayıtların hiçbir ayrıntı atlanmadan tutulduğuna inancım tam.

İnsanların kendi kelimeleriyle yargılanabileceğine dair tecrübelerim var.

Bütün bunları aklımın bir köşesinde tutuyor; konuşurken aklımın o köşesine ters düşmemeye çalışıyorum.

Sıradan bir gevezelik yapacaksam, bunun sıradan bir gevezelik olduğunu belli ediyorum.

Sözün de bir yüreği olsun, çarpıntısı duyulsun istiyorum.

Aramızdaki gel-gitler gözümü korkutuyor.

Neden kelimelerimizi süngüleyip birbirimizi yaraladığımızı anlamıyorum.

Neden kurgulanmış düşüncelerimizin zehirli sarmışıklara dönüştüğünü bilemiyorum.

Aklımın kolları bu yıkıcı ortaoyununu kavrayamıyor.

Sözlerin hırslarla kolkola dolaşması canımı sıkıyor.

Ne kadar zamandır böyleyiz hatırlamıyorum.

Bildiğim eskiden böyle insanlar olmadığımız...

Sözlerin yürekli olduğu zamanlarda, insanların da yürekli olduğunu bildiğimden insanların yüreksizliğinin sözlerinin yüreksizliğinden anlaşılabileceğini kavramam güç olmuyor.

Bazen yazıyı rayından çıkaracak kadar üzülüyorum bu duruma.

Taşıdığımız kimliğin böyle rencide edici tanımları hak etmediğini itiraf etmekten utanıyorum.

Herkesi ağızından çıkan sözle, yüreğinden çıkan sesi aynılaştırmaya çağırıyorum.

Herkesi sözünün arkasında durmaya, cümlelerinden kaçmamaya davet ediyorum.

"İç rahatlığı" ve "kalp temizliği" önkabullerinden arınmanın ne kadar kaçınılmaz hale geldiğinden dem vuruyorum.

Çuvaldızları kınlarından çıkarmanın gereğine işaret ediyorum.

Hesap yapmayı hesap makinalarına bırakmanın büyük bir fazilet olduğu fikrindeyim.

Herkesi kendi kendisiyle konuşmaya çağırıyorum.

Herkesi yediği lokmanın muhasebesi ile başbaşa bırakıyorum.

Karanlıkta yürüyen kara karıncadan haber veren Yüce İrade'nin saman altlarında yürüyen sulardan haberdar olmamasının imkansızlığını akıl sahiplerine hatırlatıyorum.

Bu bilincin, bu satırların yazarınca da hakedilmesini diliyorum.

Kimsenin sözünün altında kalmayacağı bir dünyanın, daha katlanılabilir bir dünya olacağından hiç şüphem yok.

Oysa bu yolda gerekli bütün gayreti gösterdiğimizden çok şüpheliyim.

Sözlerin yürek atışlarını işitmekte zorlanıyorum.

"Can kulağı ile dinlemek"le neyin kastedildiğini anlatmanın her geçen gün biraz daha zorlaştığı gün gibi ortada.

Küçük bir mola vermeli ve düşünmeliyiz.

Bu başdöndürücü hızla nereye koştuğumuzun cevabını bulmalıyız.

Kazandıklarımızla eksilttiklerimiz arasındaki uçurumu dengelemeliyiz.

Körlükten, sağırlıktan, yüreksizlikten kurtulmalıyız.

Dillerimizi zehirli yılanlar olmaktan alıkoymalıyız.

Korkmamalı, karanlık yüzlerimizi tanımaktan kaçınmamalıyız.

Canımızdan kelimelere can, cümlelere hayat vermeliyiz.

Sözlerimizi içimizdeki fıtrî kıpırtıdan türetmeliyiz.

Onları yüreklendirmeliyiz.

Bir dağ başında koyunlarıyla söyleşen çobanın yalana ihtiyacı yoktur.

Yalan, iki insanın yanyana geldiği yerde başlar.

Oysa biz, iki insan arasındaki doğruyu tesis etmekle görevlendik.

Herbirimizin içinde bir dağbaşı, her dağbaşında yalnız bir çoban, her çobanda bir yürek barınmalı bu yüzden.

Ancak hayırla başlayanın hayırla neticelenebileceğini unutmayalım.

Üç günlük ömrümüzü beş günlük hesaplarla kalabalıklaştırmayalım.

Sözlerimizin elinden tutalım.

Hep beraber kendimize gelelim.

Ve bir daha da oradan hiç gitmeyelim.

İSTİKRARSIZLIĞIMI SEVİYORUM!

Çok istikrarsızım ve bu durum bazen çok hoşuma gidiyor.

Günümüzde "istikrar" kelimesinin aldığı yeni anlamlar, istikrarsızlığımdan gurur duymama neden oluyor.

İstikrarsızlığımyı kaybetmemek için yoğun çaba harcıyorum.

Beni istikrarsızlığımyla bu kadar barışık kılan şeyler nelerdir?

Bu soruya ardı ardına bir sürü cevap bulabilirim.

Örneğin politika sahnemizdeki istikrar abidelerinden dem vurabilirim. Nasıl büyük bir kararlılıkla kırk yıldır aynı lafları eveleyip gevelediklerini sözkonusu edebilirim.

Üç saat konuşup hiçbirşey söylememeyi her zaman başa-
rabilen istikrarlı çeneleri dikkatinize sunabilirim. Türkçeyi
doğru kullanamama konusunda şaşmaz bir isabet yüz-
desiyle konuşan tayyörlü profesörlerden bahis açabilirim.
Müzmin muhalifliği asık suratlı bir sürekliliğe dönüştüren
ağır devirli politikacılara işaret edebilirim. Kepçe, mikser,
yağdanlık, sürahi gibi mutfak eşyaları ile politika sahne-
sinin göze batan tipleri arasında garip bağlantılar kurabi-
lirim. Negatif istikrarın sayısız örneklerini bu köşe'nin Mi-
sak-ı Milli'sinden komşu sütunlara doğru taşırayabilirim.

Bu benim için hiç de zor olmaz.

İstersem negatif istikrara başka başka alanlardan ör-
nekler de bulabilirim.

Mesela trafikle ilgili rakamlar verebilirim. Bu rakam-
ların sadece düz okunuşlarıyla nasıl iflah olmaz bir istik-
rarla trafik kurbanları durumuna düştüğümüzü belgele-
yebilirim. Bununla yetinmem, trafiğe her gün verdiğimiz
kurbanların nasıl bir örtülü iç savaş envanteri anlamına
geldiğini iddia edebilirim.

Etrafımızı nasıl istikrarlı bir biçimde kirletip kokuş-
turduğumuzu söyleyebilir, bunu pek de latif olmayan gö-
rüntü hatırlatmaları ile destekleyebilirim.

Hızımı alamayıp asıl kirlenmeyi kendi aramızda, yani
insan insana yaşadığımızı bile ağızımdan kaçırabilirim. Ne
büyük bir istikrarla yaşama alanlarımızı kısıtladığımızı,
nasıl birbirimizi yoketmeye şartlandığımızı vurgulayabi-
lirim.

Birbirimiz hakkında iyi niyetler beslememeyi bir tür tiryakilikle benimsediğimizi içim cız etmeden ortaya atabilirim.

Çizeceğim karanlık tabloların haklı genellemelere dayandığını bal gibi savunabilirim.

Peki ben bu istikrarlı karanlığın neresindeyim?

Sütten çıkmış ak kaşık mıyım ben?

Tabii ki değil... Ancak "istikrar" kelimesinin aldığı bu yeni anlamlardan fazlasıyla rahatsız olduğumu söyleyebilirim.

Bu yapılarından, bu kurumlardan, bu davranış kalıplarından, bu konuşma balonlarından, bu hava kabarcıklarından sıkılmayı başardığımı iddia edebilirim.

Bu durumun beni "istikrar" karşıtı bir yere konuşturdu. İşte ben bu istikrarsızlığım oranında temiz kalma şansına sahip olabileceğimi düşünüyorum.

Yoksa istikrarsızlıktan kastım, sabahları her iki ayağıma aynı renk çorap giymeyi beceremememle ilgili değil.

İşyerime hergün farklı bir saatte varıyor olmamın da konuyla en ufak bir ilgisi yok.

Hayatımda böyle irili ufaklı pek çok adi istikrarsızlık örneği bulunabilir aranırsa.

Benim gururlandığımı söylediğim istikrarsızlığım bunların hiçbirisi değil.

Benim gurur duyduğum istikrarsızlığımın can sıkıntıyla yakın bir ilgisi var.

Düzenden, suyun akış yönünden, kemikleşmeden, uyuzluktan, gözü dönmüşlükten, kapkaççılıktan, güven-

sizlikten sıkılarak edindiğim istikrarsızlıktan sözediyorum.

Bu harika bir şey!..

Kendimi iyi hissetmemi sağlıyor.

Günümüzde kısaca başarısızlık yaftasıyla tanımlanan bu durumu kendi lehime görüyorum.

Fazla uyumlu ve fazla istikrarlı olanları yeniden düşünmeye çağırıyorum.

İstikrarı elden bırakmalarını tavsiye ediyorum.

Kafa konforu ile savaşmanın gereğinden söz açıyorum.

İstikrar mekanizmaları ile faullü mücadelenin kaçınılmaz bir hale geldiğini hatırlatıyorum.

İstikrarsızlık eylemleri öneriyorum.

Bugün de haber bültenlerini dinlemeyin, bugün de birini kazıklamayın, bugün de bir pire için yorgan yakmayın diyorum.

"İstikrar"sızları birleşmeye davet ediyorum.

İÇİMİZDEKİ FAŞİZM

Yaşıyoruz.

Yaşarken, hayata ilişkin iddialarımızın dizginlerini kaçırmıyoruz elimizden.

İçimizde tehlikeli bir faşizm biriktiriyoruz.

Allah'ın dini adına yalanlar üretiyoruz.

Cehaletlerimizi dini kisvelerle yoğurup küçük dünyevi iktidarlar ediniyoruz.

Önceki gün bir arkadaşım, genç insanlara şiirin yasaklandığı evlerden sözetti. Önceki gün bir arkadaşım, genç kızların kurallara uymamak suçuyla dövüldüğü dörtduvarları anlattı. Önceki gün bir arkadaşım, düşünmenin iğdiş edildiği mekanlardan yakındı.

Önceki gün bir arkadaşım, faşizmin lanet olası görüntülerinden sözetti.

Bu görüntüler, Allah'ın dinini temsil ettiğini sanan bir takım zavallıların kafalarında kurguladıkları zulüm disiplinlerinin görüntüleri idi.

Bu görüntüler, kuzu postuna bürünmüş kurt görüntüleri idi.

Bu görüntüler, inanç adına işlenen cinayetlerin görüntüleri idi.

Bu görüntüler, bizim kategorik önkabullerimizin meşrulaştırdığı zırvaların görüntüleri idi.

Bu görüntüler, faşizmin yakıcı görüntüleri idi.

Bu görüntüler, faşizmin ta kendisiydi.

...

Yaşıyoruz.

Yaşarken, hayatın bütün tehlikeli akıntılarına gönül rahatlığıyla kapılıyoruz.

İdeolojilerle uyumluyuz.

İçi boş sloganlarla kendimize karşı güvenlik alanları oluşturuyoruz. Kendimiz dışında her yere kem gözlerle bakıp, eleştirinin zehirli oklarını yeryüzüne gönderiyoruz. Ateşler yakıyor ve kendimizi dışında tutuyoruz. Bize dokunmayan yılanlar besliyoruz. Kendimizi sorgulamadığımız savaşlar kışkırtıyoruz.

Parayla uyumluyuz.

Tehlikelerin en büyüğü ile koyun koyuna yaşıyoruz. Paranın krallığına karşı hiçbir silahımız yok. Kılıktan kılığa giriyor, taklalar atıyoruz. Kul hakkı medeniyetiyle

köprülerimizi atmakta bir beis görmüyoruz. Kirli ticaret-hanelerimizde maddeye saltanatlar türetiyoruz. Paranın kurallarına boyun eğiyor, gözboyadığımız tezgahlarla Allah'ın dininden mübarek kelimeler devşiriyoruz.

Yalanla uyumluyuz.

Dünyanın yalanlarına kendi yalanlarımızı ekliyoruz. Kirli emellerimizi cilalayıp ulvi idealler olarak piyasaya sürüyoruz. Hayır işlemenin bile kumpasını kurduk, yakaladığımızı öğütüyoruz. Kendi kurduğumuz yalanlara kendimiz inanıyoruz. Kendi kazdığımız kuyuya kendimiz düşüyoruz.

Pislikle uyumluyuz.

İçimizdeki faşizm, her türlü kiri meşrulaştırmaya başladı.

Buna aldırmayıp; kendi kafamızdaki dini, başkalarının temiz ve genç dimağlarına da zerketmeye çalışıyoruz.

İçimizdeki faşizmle genç sürgünleri doğmadan öldürüyoruz.

Gözü dönmüş hırslarımızla ışıkları karartıyoruz.

Faşizmin zifiri karanlığını çoğaltıyoruz.

....

Yaşıyoruz.

Yaşarken, Allah'ın bağışladığı her 'an'ın tanığı oluyoruz.

Adaletin kurutulduğu her iklimin sorumlusu oluyoruz.

Sözün ve suskunluğun şaşmaz terazisinde tartılıyor-
ruz.

Sükûtun 'ikrar'lığıyla yaftalanıyoruz.

Şimdi ben bu satırları okuyan herkesi şahit tutuyorum.

İçinde din adına faşizm barındıran herkesi Allah'a şikayet ediyorum.

Bu düzene isyan ediyorum.

Kimse Allah adına yalanlar uydurmasın!

Kimse Allah'ın insanlara koyduğu sınırlara ilaveler yapmasın!

Kimse genç sürgünleri köreltmesin!

Kimse şiiri yasaklamaya kalkmasın!

Çünkü şiir hayattır.

Hayat uzun bir yoldur.

Müslüman bu yolun inançlı yolcusudur.

Şiir inancın süsüdür.

İçimizden faşizmi, boyunlarımızdan ilmikleri çıkartalım.

Şiirle...

Ramazanın birinci yarısı bitti, ikinci yarısı başlıyor.

Birinci bölümden birşey anladınız mı?

Ben anlamadım.

İtiraf etmeliyim ki oruç hayatıma yeni birşey eklemedi.

Aynı fikirde misiniz bilmiyorum ama ben gazetelerde, televizyonlarda ve camilerde dillendirilen ramazan nutuklarına hayattan karşılıklar bulmakta bir hayli zorlanıyorum.

"Ramazan'ın manevi havası" diye başlayan söz kalıplarının, dünya meşgalesine dalmış biz zihni meşgul kulları ıskalayarak boşlukta patlayan sabun köpüklerine dönüşüğünü düşünüyorum.

Bunları söylerken içimde bir tedirginlik hissinin kıpırdadığını inkar etmiyor, ancak çok ileri gittiğimi de sanmıyorum.

Çünkü ben Ramazan ayının bir manevi havası olduğunu biliyorum.

Oruç tutmanın insana katacağı ya da katması gereken 'farkındalık boyutu'nu hayatımın başka dönemlerinde yaşadım.

Demek ki sıkıntım, sözlerin yanlışlığından kaynaklanmıyor.

Sanırım sıkıntımın kaynağını, doğru söylenmiş sözlerin seslerini değil, anlamlarını ne kadar duyabildiğime kafa yorarak aramalıyım.

Yani önce sağırılığımı farketmeliyim.

Yani önce kendime anlamlara yabancı kaldığımı söylemeliyim.

Yani biraz düşünmeli ve biraz.. anlamalıyım.

...

"Oruç, kötülöklere karşı bir kalkandır."

"Spor faaliyetleri sağlığa yararlıdır."

Yukarıdaki iki cümleyi benim gibi yapıp, herhangi bir duvar takviminin sayfalarında bulabilirsiniz.

Üstteki bir hadistir, alttaki bilimsel bir gerçek...

İkisi de doğrudur.

Biri seslendirirse, her iki cümleyi de duyarız.

İkinci cümleyi duymamız için sağlıklı kulaklara sahip olmamız yeterlidir.

Ama "can kulağı" diye bir 'iç-mekanizma'ya sahip değilsek; birinci cümleyi asla duyamayız.

...

Tabii benim ne duyduğumun farkında olmam ne kadar gerekiyorsa; bana doğru sözler söyleyenlerin ne söylediklerini duymaları da o kadar gerekiyor.

Bir başka deyişle, bana doğru sözler söyleyenlerin aynı zamanda söylediklerini duyan doğru insanlar olmaları gerekir.

Yani bana doğru sözler söyleyen doğru insanları doğru duyabilirsem ancak, anlamları yakalayabilirim.

O zaman Ramazan, oruç ve daha pekçok şey gerçekten yaşanmış olur.

O zaman sözler, anlam yüklü titreşimlere dönüşür yeniden.

...

Peki sağırlığımı, yabancılığımı ve yanlışlığımı bildiğim halde neden bütün bu çıkmazlardan geri dönemiyorum?

Ramazan ayı beni neden aydınlatmıyor?

Çünkü içi boşaltılmış zevksiz törenler ve hikmeti kaçmış söz kalıplarıyla tıka basa doldurulmuş bir dünyada sıkılarak ve içimde hardal tanesi kadar 'buğz' ile yaşıyorum.

Çünkü ne söyleyen sözlerindeki doğrunun peşine düşüyor, ne ben anlamları duyabiliyorum.

Nasıl oluyor bu?

Hem doğrunun farkındayım, hem de acziyetimin...

Birbirine zıt iki kavrayış gibi görünse de öyle değil.

Aksine doğruyu kavramış olmak, içinde bulunulan acziyeti; acziyeti kavramak da doğrunun ne olduğunu açıklıyor.

Yani hemen hemen herşeyi...

...

Ramazanın birinci yarısı bitti, ikinci yarısı başlıyor.

Ben birinci bölümden birşey anlamadım.

Çünkü ben söyledikleri doğruları bilmeyen insanların sözlerini duyamıyorum.

Yani sağırım.

Çünkü sözlerindeki anlamı bana duyuramayan insanlar ne söylediklerini bilmiyorlar.

Yani dilsizler.

Çünkü Ramazanın nuru yaşayarak yaydığımız karanlığı aydınlatmıyor.

Yani kalkanımız yok.

Şimdi ben söylediklerimi anlamaya çalışmalıyım.

Peki ya siz, anlamları duyabilecek misiniz?

GÜVENMEK...

9

Yaşamanın akıl almaz bir kıyıcılığı var ve biz kendimiz dışında birilerine de güvenmek istiyoruz yaşarken.

Bu, yalnızca bilincimizin yolgöstericiliğinde ulaştığımız bir nokta değil; duygularımız da böyle bir mahkumiyete gönüllü kılıyor bizi.

Çünkü 'tekbaşınalık yükü'nü kaldıramıyoruz.

Hayatımızın çoğu zaman sadece seyircisi olabildiğimiz gel-gitlerini 'bizim gibi başkaları'yla paylaşmak istiyoruz.

Güvenmek ihtiyacı, geceye ulaşan her günün sonunda içimizi biraz daha dolduruyor.

Peki bize engel olan ne?

Nasıl oluyor da hissetmeyi bunca istediğimiz bir duygu, bizi bu kadar derinden korkutuyor?

Nasıl oluyor da, içimizi böyle geniş bir serinlikle doldurmak varken; yalnızlığın yakıcı ateşiyle çevrelenmekten kaçınamıyoruz?

Nasıl oluyor da, bütün yolları tutan böyle bir kalabalıkta kimsesiz kalıyoruz?

Nasıl oluyor da içimizi dolduran 'güvenme ihtiyacı', en ufak kıpırtıda iliklerimize işleyen bir 'güvenememe korkusu'na dönüşüyor?

Nasıl?

Ve neden?

...

Bu sorular; hayatımızın gölgeli kısımları tarafından kışkırtılan sorular...

"Nasıl"lı ve "neden"li bu soruları herkesten çok kendimize soruyoruz.

Onlar bizim bumeranglarımız...

Cevaplarını kendi hayatımıza dair görüntülerde aramalıyız.

Her yerimizi kaplayan bu insanlığın hesabını kendi hayatlarımızdan sormalıyız.

Doğru konumlarda durmadığımıza göre, yanlışla doğru yolaldığımızı kabul etmek durumundayız.

Doğru duraklara varamayışımızı, yanlış istikamete doğru yürüyor oluşumuza yormalıyız.

Eksik kalmanın, eksik yaşamaktan doğan bir bedel olduğunu kavramalıyız.

Güvenememe korkusunun, güvenilir olmama durumuyla yakından ilgisi olduğunun bilincine varmalıyız.

...

Biz başkalarının aynasıyız, onlar da bizim...

Bizim başkalarını düşündüğümüz kadar, onlar da bizi düşünüyorlar.

Bizim başkalarına ayırdığımız vakit kadar, onlar da bize vakit ayırıyorlar.

Bizim onlar adına büyüttüğümüz kaygılar oranında, onlar da bizim için kaygılanıyorlar.

Biz onlara içimizde ne kadar yer ayırıyorsak, onlar da bize içlerinde o kadar yer ayırıyorlar.

Bu noktada durup düşünmeliyiz.

Birarada yaşadığımızı ve birbirimizi görmezden gelecek hiçbir insani sona varamayacağımızı farketmeliyiz.

Hayatlarımızı, başka hiçbirşeyi görmeyecek kadar büyütmekten vazgeçmeliyiz.

"Kendimiz için istediğimizi başkaları için de istemek" inceliğini vazgeçilmez bir ilke olarak içselleştirmeliyiz.

İnsanlar için kaygılanmak, ruhumuza işleyen bir alışkanlığa dönüşebilmeli.

Güvenme başarısı, güvenilir olma hassasiyetinin doğal bir sonucu olarak onur çetelelerimize yazılmalı.

...

Kuşkusuz bunları söylerken verisiz bir alana sürüyoruz atlarımızı.

Bütün sözlerimizi rüzgara karşı söylüyoruz.

Olan ve olması gereken arasındaki trajik uçurum bizi yolumuzdan döndürmüyor.

Çünkü güvenmek ihtiyacındayız.

Güvenmek ısrarını yitirmekten şiddetle korkuyor, güvenilir kalabilmenin ölümcül bir mücadele gerektirdiğini bıkmadan usanmadan tekrarlıyoruz.

Ümit kuşlarını ürkütmekten sakınıyoruz.

YANYANAYIZ

Yanyanayız.

Yalnız...

Ve dünyanın ortasında...

...

Kalabalıktan örölmüş bir dairedemiz.

El yormadımımız, kıpırdayan herşeyi çeperlerinden tanımakla dolduruyor vaktini.

Körlüğü tutkulu bir gayretle bütün vadilere yayıyoruz.

Bütün mutena serinlikleri tek tek kaybediyoruz.

Bu fâsit yürüyüşü engellemeye ne niyetimiz yetiyor, ne de gücümüz.

Tutsağız; kendi dipsiz kuyularımızda debeleniyoruz.

Tutsağız; kalabalık bir dairede hiçbir şey görmeden dönüyoruz.

Yanyanayız.

...

Yakında.

Ve en uzaktayız.

...

Bütün mumları söndürüyor öfkelerimiz.

Bütün sözleri korkutuyoruz.

Doluyuz, tekin değiliz, evlerimizden çıkmadan yaşıyoruz.

Sabahla akşam arasında bir sarkaç edilgenliğiyle salınıp duruyoruz.

Konuşuyor, duymuyoruz.

Duyuyor, konuşmuyoruz.

Yanyanayız.

Konuşkanız.

Ve ıssız...

...

Bütün dalgalara dayanacak denli yalçın zannediyoruz göğsümüzü.

Bütün rüzgarlara karşı duracak kadar sağlam bastığımızı düşünüyoruz toprağa.

Bütün acılara yetecek sabrı kendimizle birlikte büyüttüğümüzü öngörüyoruz.

Oysa gerçek kurgusundan şaşmıyor.

Yakamozlar doğuyor, kırılıyor ışıklarımız.

Fırtınalar kopuyor, sönüyor ocaklarımız.
Sabrımız eriyor, kırılıyor hayallerimiz.
Menzil dayanmıyor düşüşümüze.
Yaşadıkça örseleniyor, örselendikçe eskiyoruz.
Yanyanayız.
Alabildiğine cesur...
Ve kırılmanız.

...

Aslında hepimiz birbirimize benziyoruz.
Ve aslında hiçbirimiz benzemiyoruz birbirimize.
Aynı dili konuşuyor ama aynı cümlelerde buluşamıyoruz.

Bedenlerimiz birbirine benziyor, gölgelerimiz benzemiyor.

Bizi birbirimize benzeten şeyler, bizi birbirimizden ayırıyor.

Yanyanayız.
Herkesiz ve hiçkimseyiz.
Hiçkimse ve herkes...

...

Su üstündeki yazılar kadar ömürlü bizim hayatlarımız.

Küçük bir kıvılcım gibi görünüp kayboluyoruz.
On yıllar içinde küçük bir iz, yüzyıllar içinde hiçiz.
Sanki bir sürgün yeşerip filizleniyor.
Sanki bir filiz serpilip gövdeleniyor.
Sanki bir gövde kocayıp vadeleniyor.
Herşey iki perde arasında bitiyor.

Yanyanayız.

Burada...

Ve hiçbir yerde...

...

Doğduğumuzda milyonlarca dakika veriliyor elimize.

Yaşadıkça kayganlaşan milyonlarca dakika ile başbaşa kalıyoruz.

Dakikalar eksildikçe biz biraz daha çaresizleşiyoruz.

Ne kadar ayak diresek bu çılgın yokoluşu durduramıyoruz.

Korkuyoruz.

Ve yanyanayız.

Şimdi...

Ve hiçbir zaman...

AYNI ŞEY DEĞİLİZ!

Bir hataya zorlanıyoruz.

Hayatın tekdüze ritmine ve kalabalıklardan biri olma basitliğine isyan ettiğini söyleyen insanlar olarak bizler, ciddi yanlışlarla mücadele etmek durumundayız.

Oysa "biz" diyerek bütünlediğimiz kavramın içine sığamadığımızın, onu sağa sola çekştirerek sancılı bir gerilim oluşturduğumuzun farkında değiliz.

Birbirine benzemeyen onlarca renkle ortaya çıkmamıza rağmen, tek bir renkten genel bir tanım üretmeye çalışmakta ısrar ediyoruz.

Böyle olunca ne yaşadığımız ve söylediğimiz şeylerin içini doldurmamız mümkün oluyor, ne de küçölüp "biz" kabuğunun çerçevesine sığabiliyoruz.

Dışımızı çok bağırp çağırın kompleksli ideoloji görünümleriyle perdeliyor, kendi olamamanın bütün yanardağlarını da içimize kitlemeye çalışıyoruz.

Olmuyor, bu minare bu kılıfa sığmıyor. Bu yanılgıyla uzun boylu yaşanmıyor. Kabullerle kurulmuş iskambil şato ilk rüzgarla bir yıkıntıya dönüşüyor.

Oysa böyle içimizi daraltan mengenelere girmek durumunda değiliz. Bir bütünü biraraya getirmek için 'tuğ-la'laşmamız gerekmiyor.

Bu dünyaya yayılan bedenlerimiz, yaratıcının ustalığını kanıtlarcasına farklılaşan ruh iklimleriyle milyonlarca başkalık sergiliyorlar yaşayarak.

Yaşayanlar olarak hem çok benziyoruz birbirimize, ama hem de hiç benzemiyoruz.

İnsan sayısınca çoğalıp farklılaşıyoruz.

Asla aynı şey değiliz.

Aynı kaşı, aynı gözü dünya üstündeki iki insana vermeyen yaratıcı, aynı ruhu da iki ayrı insana vermiyor.

Bu bakımdan, bir 'bütün'e ulaşmak adına 'aynı'laşmak yolunu seçenler ciddi bir yanılsa doğru yol alıyorlar. Yaratılış sürecine ve fıtrata ters bir istikamete çağırıyorlar. 'Aynı'laşarak ulaşılan niteliksiz 'bütün'lükleri kutsayarak ideallerindeki yalana ulaşıyorlar.

Onlarla aynı sığ varış noktalarını paylaşmak zorunda değiliz.

Kendi adımıza yaşayarak hayatımızı anlamlı bir yolculuğa çevirebiliriz.

Kendi adımlarımız bizi kendi seyrüseferimizin rotasına götürebilir.

Kendi aklımızla düşünerek hayırlı bir bütün'e nasıl ulaşabileceğine dair ipuçları yakalayabiliriz.

Hayatın tekdüze ritmine ve kalabalıklardan biri olma basitliğine isyan eden insanlar olarak yanılız kozâlarından çıkabilir, kendi aydınlık yarınlarımıza kanat çırpmanın çarelerini arayabiliriz.

Kendi olmaktan feragat etmeyen, meşru sınırlar içinde bütün farklılıklarını sonuna kadar yansıtabilen bireyler olarak, gelecek tablosunun en can alıcı renklerine hayat verebilir, medeniyetlere açılan kapıları zorlayabiliriz.

Bu yüce hedeflerden hiçbirine ulaşamazsak, o zaman kendimiz gibi yaşamış ve onlardan biri olmamak için bütün gücümüzle direnmiş oluruz. Bu direnç de dünyanın renklerinden biri olmamıza yeter.

Bir an önce önümüzdeki yollardan birini seçmeliyiz.

Ya 'aynı'laşarak tuğlalaşan insanların sığ 'bütün'lerini paylaşacağız ya da daha zor, belki daha sancılı bir yoldan giderek her bireyin kendi rengiyle zenginleştirdiği bir medeniyet beraberliğini ideal seçeceğiz kendimize.

Ya kısa yoldan gidip kalabalığın içinde eriyeceğiz, ya niteliklerimizi birleştirip bir gönül niceliğine ulaşacağız.

Doğru tercih açıkça görülüyor.

Tek doğru yol, kendi kalarak biraraya gelmeyi başara-bilen insanların önünde uzanıyor.

'Aynı'laşmanın erdemleştiği tek meşru konumun yüce yaradanın huzuru olduğu anlaşılıyor.

O'nun huzurunda çöldeki kum taneleri kadar 'aynı'laşan bilinç sahiplerinin; hergün kozalarını yırtarak dünyaya yayılan renk renk kelebekler arasından çıktığı derin bakan gözlerce farkediliyor.

BİREY OLMAYI BAŞARMAK

Birey olabilmeyi bir hedef olarak çok önemsiyorum.

Çünkü ancak birey olmayı başarabilenlerin sağlıklı bir toplumu vücuda getirebileceklerini biliyorum.

Dünün sağlıklı fotoğraflarının, birey olmayı başaran kişilikli insanların yanyana gelmesiyle ortaya çıktığını görmek için tarih araştırmalarına ihtiyacım yok.

Dünün hayat tarzının, yaşamayı bilen ve hayatı zenginleştiren bireylere şans tanıdığından haberdarım.

Bu gerçeği geriye her dönüşümde gördüğüm gibi; bugüne baktığımda da, bugünün çıkmaz sokaklarında bocaladığımda da derinden hissediyorum.

Yaşadığımız genel çürümenin ipuçları arasında bireyi hiçe sayan kitleci anlayışların tekerlek izlerine rastlıyorum.

Yitik değerlerin ardına gizlenen silik görüntülere anlayış göstermiyorum.

Onları anlamaya çalışmıyorum.

Birey olabilmeyi birincil bir hedef olarak önünüze koyuyorum.

...

Ben bir bireyim.

Kendi istediğim hayatı yaşıyorum.

Özgürlük alanımı kendi bilincimle seçtiğim bir inanışın sınırlarıyla çerçeveliyorum.

Bana ait zamanı; modern koşturmacaların mümkün olduğunca uzağında geçirmeyi, uygulanabilir bir program olarak hazırlığa bekletiyorum.

Bana ait hayatı, kendi doğrularımın rehberliğinde düzenliyor ve başkalarına söz hakkı tanımıyorum.

Meraklarımın peşinde uzun zihinsel yolculuklara çıkmayı göze alıyor ve bunlara vakit kaybı olarak bakmıyorum.

Nefes aldığım dakikaları kendi zevklerimle zenginleştiriyor, kimsenin estetik limanlarına sığınmıyorum.

İrademi, temel tercihlerimi, yaşama bilincimi ve inanma sorunluluğumu kimsenin ellerine bırakmıyor, devretmiyor ve bu temel haklarımdan asla vazgeçmiyorum.

Birey olmanın vazgeçilmezlerini bitmez bir heyecanla savunuyorum.

...

Bu ülkenin kalbi aynı aşkla çarpan insanlarını yitik değerlerinin peşinde koşmaya çağırıyorum.

Herkesi derinleşmenin dikenli yollarında kendini aramaya çağırıyorum.

Onları ciddiye alıyorum.

Onları aynı kayalıkları döven hırçın dalgalara benzetiyorum.

Onları doğru yöne yürüyen bir kalabalığın kendi yolunu bulmuş bireyleri olmaya çağırıyorum.

Onları yine sadece kendilerine çağırıyorum.

...

Birileri çıkıp bireyselliğin boy gösterdiği bir sosyal yapıda cemaatin yara alacağı iddialarını dillendirebilir.

Birileri çıkıp kendine fazla kafayı takmanın, muhtemel bir sonuç olarak kör bir kuyuya düşmekle aynı şey olacağı fikrini savunabilir.

Birileri çıkıp sağlıklı bir topluluğun, bireysel nitelikleri törpülenmiş insanlarla kurulabileceği tezini ortaya koyabilir.

Birileri çıkıp bireylerin herkes gibi olmama taleplerini heva ve heveslerine uymaları biçiminde yorumlayabilir.

Birileri çıkıp sıradan bireylerin kendi iradelerini kullanmaya muktedir olamayacağı yalanını çoğaltabilir.

Birileri çıkıp kitle olmayı fütursuzca kutsayabilir.

Birileri çıkıp birey olmayı utanmazca küçümseyebilir.

Bütün bunlar akordsuz sazlarla icraat arzeden bir orkestranın kulak tırmalayan gürültüsünden başka birşey değildir.

Gönlünün sınırlarıyla çevrelenmiş koskoca bir özgürlük alanını kucaklayan birey, bu kuru gürültünün ötesinde bir iklimdedir.

...

Umarım bu yazı birilerini fena halde kızdırır.

Umarım bu yazı, irade vekaletnameleri toplayan köşebaşı üfürükçülerinin canını sıkarak.

Umarım bu yazı, kitlenin kalabalığına gizlenen şahsiyetsiz fırdöndüleri damdan düşmüşçe çevirir.

Umarım bu yazı, okuma yazma bilmenin adam olmaya yetmediğini kanıtlar.

Umarım bu yazı, "sürü" olmaya itirazı olanların ortak sesi olarak zamanın içinde yankılanır.

YAZAR NE HİSSEDER?

İnsan yazarken ne hisseder?

Yazıyla birlikte büyüttüğümüz çok eski tarihli bir sorudur bu.

Ama aynı zamanda güncel bir sorudur.

Ürettiğimiz cevaplardan yeterli tatmini sağlayamadığımızdan olacak; bu soruyu hâlâ aynı sıklıkta sormaya devam ediyoruz.

Bir çıkmaz sokakta olduğumuz iddia edilebilir.

Aynı fikirde değilim.

Çünkü yazı denen sihirli gücün insana her defasında yeni ve farklı bir kapı açabileceğini biliyorum.

Bu serüven bir ömür sürebilir.

Bir mr, yazarken ne hissettiği sorusuna verebileceği en doğru cevabın peşine düşebilir bir yazar.

Kapıları arayabilir.

...

Kimi yazılar fkelerle yazılır.

Kan akıtmak, can acıtmak ve yara açmak için kurulur "buzdan kılıçlar" gibi cmler.

Yazar, insanları yüreklerinden vurmak için yazar.

Kavga etmek için, hınç almak için yazar.

Kimi zaman yazar, alev püskürten bir ejderha gibi içine sığdıramadığı savaşları yazar.

...

Kimi yazılar sevgilerle yazılır.

Kalplerdeki kıpırtılardan ve gözlerdeki ısıtıllardan hayat bulur kardelenler gibi cmler.

Aşklar, tutkular, bağlılıklar kendi kurgularına ve renklerine zorlarlar yazarı.

Kendi hükümdarlığını dayatır yazı.

İstesenez de bu melodiden yüz eviremezsiniz.

Kimi zaman yazar, duygularının sahip olamadığı şarkıları yazar.

...

Kimi yazılar acılarla yazılır.

İ burkulmalarının, yitip gidişlerin tarihi gibidir kağıda düşen cmler.

Kalem, ayrılıkların, ihanetlerin ve kırgınlıkların seyr- seferine çıkar.

Bir gözyaşı damlası kadar billur ve baldıran kadar zehirlidir bu yolculuk.

Nerede isterse orada biter.

Ve kimi zaman yazar, yüreğine çöreklenen asırlık sızılarını yazar.

...

Kimi yazılar korkularla yazılır.

Her köşenin ardında bir bilinmezlik, her bilinmezliğin içinde bir tedirginlik bulur cümleler.

Tehlikelerin, kötülüklerin ve cevapsızlıkların tuzaklarıyla dolar her taraf.

Yazı titrer.

Anlamlar saklanır.

Korku bütün çıkışlarını tutar yazının.

Ve kimi zaman yazar, beynine gizlenen kara delikleri yazar.

...

Kimi yazılar meraklarla yazılır.

Sorulardan oluşan inanılmaz bir itme gücüyle döndürür dünyayı cümleler.

Tümüyle bir arayışa kodlanır yazı.

Öğrenmenin sonu gelmez vadilerinde gezintiler yapılır.

Yanlışların meşakkatli yollarından, doğruların ferahlatan konaklarına varılır.

Yazı genişletir bilgiyi.

Ve kimi zaman yazar, zihninin iplerine astığı soru işaretlerini yazar.

Yazar bunların hepsini hisseder.

Hepsini yazar.

Ama ille de bir genelleme yapacaksak şu söylenebilir:

İnsan yazarken yaşar.

YOLLAR DÜĞÜMLENİYOR

Masumiyetler içimizin en kuytu köşelerine kadar geriledi.

Günahlar gözlerimizden okunuyor.

Artık hiçbir kara bulut, bizim beraber yaşamaya alıştığımız gerçekler kadar karartamaz dünyayı.

Hiçbir manyetik alan, meşru rotasından bu kadar saptıramaz günlerin akışını.

Hiçbir bilgi, içinde debelendiğimiz bu kör kuyudan çekip çıkaramaz bizi.

Çünkü yollar düğümlendi.

Adımlar şaibeli.

Yaşamın yağlı kementlerine takılıp kaldı eğilmeye alıştırılan boyunlarımız.

Ellerimize, tasarlanmış yalanların temizlenemez zifiri bulaştı.

Daha hiç kendimiz olamamışken, başkaları olmayı sindirdik içimize.

Kirlendik; lekелendik iliklerimize kadar.

Öylesine sindirildik ki, korkuyoruz konuşmaya bile.

Ya da belki en çok konuşmaktan korkuyoruz.

En çok, bizi kalbimizden vuracak kelimelerden korkuyoruz belki de.

Ağır suskunluklar ardında güvenlikte hissediyoruz kendimizi.

Çünkü yalanlar tükendi.

Kelimeler tehlikeli.

Bir noktaya, küçük kara bir noktaya dalıp gidiyor bakışlarımız.

Tenimiz dokunmaya korkuyor.

Duyacağımız her anlamlı sesin bizi derin bir sarsıntıya sevkedeceğini biliyoruz.

Ancak bildiklerimizden kaçabilecek durumda değiliz.

Kıpırdayabilecek durumda değiliz.

Kaçılabilecek her deliğine kaçtık daha önce dünyanın.

Bütün hovardalıkları denedik tek tek.

Filizlenmiş bütün güzellikleri sıra sıra ateşe verdik.

Talan ettik önümüze serilmiş nimet sofralarını.

Kendimizi tükettik.

Artık yola devam edemiyoruz.

Çünkü menziller kilitlendi.

Hedefler sabıkalı.

Her sabah kalkıp deli gömleklerini hayat diye geçiriyoruz sırtımıza.

Envai çeşit zehri kader belleyip içiyoruz kristal kadehlerden.

Ertelenmiş gibiyiz.

Oysa geleceğimizi çürütüyor katran kazanları kaynatan bugünlerimiz.

Zamanın ardında çırılçıplak bir yarınsızlık bekliyor bizi oysa.

Gözümüzün önünde cereyan eden bu çoraklaşmanın farkında değiliz.

Sanki donup kalmışız.

Sanki yüzyıllık bir büyü kanımızı kurutmuş.

Sanki affedilmez bir hataya kurban gitmişiz.

Öylece duruyoruz.

Her yeri saran bir çürümeye karşı, içimizden gelmeyen bir suskunluğu çoğaltarak...

Çünkü zihinler perdelendi.

Bütün oyunlar hileli.

Zar tutan ellerden hesap soramıyoruz.

Kendimize verdiğimiz ne kadar söz varsa, açmadan solan gül goncaları gibi kuruyup dökülüyor.

Kuruyor dökülüyoruz.

Eskiyor, çürüyor, kokuşuyoruz.

Günahlarımız alnımızda yazıyor.

Sonumuz gözlerimizden okunuyor.

Bitiyoruz.

Yollarımız düğümlendi.

Ve nefeslerimiz şaibeli...

KONUŞULMAYAN

Yaşayan insanların sayısı arttıkça; bizi birbirimize doğru iten bir yeryüzü basıncı ile karşı karşıya kaldığımız bir gerçek.

Doğal olarak birbirimize yaklaşıyoruz ve birbirimizi dikkate almak durumunda kalıyoruz.

Bunun anlamı, bu şartlar altında hepimizin kaçınılmaz olarak bir sosyal 'duruş' sahibi olmamızın zorunlu olduğudur.

İçimizde sağlıklı bir hızla seyreden ve zaman zaman paniğe dönüşen bu 'toplumla örtüşme' gayretinin temelinde bu dışsal baskının rolü olduğu açık.

Gerçekten de, toplumla karşı karşıya geldiğimiz, oyunu ve sloganları bir yana bırakmak zorunda kaldığımız ilk andan itibaren; sosyal haritada kendimize bir yer, toplumsal sözlükte kendimize bir tanım bulmamız gerekiyor.

Bunun için bize çok fazla vakit tanınmıyor.

Çünkü günümüzün dünyasında insan, sosyal bir varlık ya da daha karamsar bir deyişle sosyal bir unsur olmak dışında bir anlama gelmiyor.

Size, toplumsal olana maddi katkınız ölçüsünde bir değer ve yer biçiliyor.

Görünenin dışındaki varlığınız kimseyi ilgilendirmiyor.

Zihnî ya da kalbî üretiminiz, kariyer denen tek boyutlu cetveldeki puanınızı yükseltmiyor.

Kafanızda çileleşen bir düşünce, avucunuza düşen bir hikmet pırıltısı, biyografiniz içinde bir yer tutmuyor.

Çünkü dünyanın, mevcudu kemikleştirici dayatmalar ve maddi olana motive eden ilkeler dışında bir soyut alana, içinizi gezdirmeye çıkarabileceğiniz bir soyut ülkeye tahammülü yok.

Böyle taleplere 'ayakbağı' olur gerekçesiyle cevap verilmiyor; aksine süreklilik kazanmaması için tedbirler alınıyor.

Bizler bu ikilemle karşılaştığımız anda, genellikle hayatımızın bu en kritik savaşını kaybediyoruz.

Gücümüzün dayanıksız gövdesini bahane göstererek sosyal olana teslim oluyoruz.

Önümüze konan irili ufaklı maddi hedeflere doğru, bir ömrü kaplayacak bir yolculuğa, şuursuz ve kimliksiz bir yürüyüşe çıkıyoruz.

İçsiz ve tek boyutlu bir varlık olmayı, tümüyle insana bentelemeyecek bir gölge-yaratık gibi davranmayı kabul ediyoruz.

Bu yolda kazandığımız en büyük başarı, sadece daha büyük bir başarının kapısını açmamızı sağlayabiliyor.

Ulaştığımız her hedefin 'hakediş'i, ulaşılabilecek daha büyük bir hedef oluyor.

Asla dinginleşebileceğimiz bir durağa, kendimize dönebileceğimiz bir konağa varamıyoruz.

Aksine toplumsal olana ulaştıkça, kendimizden uzaklaşmak zorunda kalıyoruz.

Ömrümüzün sonunda kendimize söylenmiş tek bir cümlemiz olmadan bu yorucu yolculuğu tamamlıyoruz.

Yaşanan herşeyi ömür terazisinin bir kefesine koyduğumuzda, konuşulmayan o tek bir cümlemin dengesine ulaşamadığımızı hayretle görüyoruz.

Yenildiğimizi anladığımızda artık çok geç oluyor.

Zamanın geri dönülmezliği yenilginin rengini koyulaştırdıkça; söylenmemiş başka cümlelerimizin, konuşulmamış başka duygularımızın da olduğunu kahrolarak görüyoruz.

Çok gecikmiş olarak 'başka nasıl olabileceğini' düşünmeye sıra geldiğinde, zamanımızı tüketmiş, hakkımızı doldurmuş oluyoruz.

İçimizden bu sona varmamış olanlar için söylenebilecek bir tek şey var:

Kendinizle konuşun!

Sizi sarması mukadder olan sosyal çerçevenin bir cendereye dönüşmemesi için kendinizle konuşun.

Bunu yaparsanız; vakit kaybedecek ve belki de bu çılgın yarışı kaybedeceksiniz.

Ama kazanırsanız; zaferiniz, tarihin bu kör noktasında kazanılmış en parlak zafer olacaktır.

AYIPTIR SÖYLEMESİ!..

Ayıptır söylemesi, fena halde afiyetteyiz.

Yediğimizi yanımızda tutuyor, yemediğimizi kimse-
nin ulaşamayacağı derin dondurucularda yarın nöbetle-
rine âmâde bekletiyoruz

Geğirtilerimiz cihanın frekanş tarlalarında ses kirlen-
melerine sebebiyet veriyor.

Ancak kalın gövdeli ve uzun menzilli kürdanlar çıka-
rıyor dışarkası ettiğimiz gayrı meşru et stoklarını.

Arı sütüne bile rutin geliyor artık sofralarımız.

Etiketleriyle birlikte yiyoruz herşeyi, yine de ruhumuz
duymuyor.

İçtiklerimiz sadece gırtlığın manzarasız kanalından lokma sevkياتını kazasız belasız yapabilmek için.

Ne götürsek dünyadan kâr diyor içimizin sesi, ne yersek ganimet...

...

Ayıptır söylemesi, turşu kuruyoruz elimizin erdiklerinden.

Dünyayı bir kıyıda biriktirip kimseye kaptırmayacağız zannediyoruz.

Oysa eriyen kocaman bir buz parçası gibi her gün biraz daha eksiliyor dünyadaki varlığımız.

Kıyıya köşeye saldıığımız madde tepeleri irileştikçe ömür cüzdanındaki akçeler azalıp küçülüyor.

Başlıyoruz cafcacflı butiklerde azmanlaşan bedenimizi kavrayacak cepli kefen modelleri aramaya.

Tezgahtarların negatif ve mantıklı cevaplarına inanmak istemiyoruz.

Terzilerin neden kefenli cep dikmeyi akıl edemediklerini düşündükçe sınırdan deliye dönüyoruz.

Satınalma gücümüzün bir ömürden daha fazlasına güç yetirememesi canımızı en esaslı yerinden şiddetle sıkıyor.

Bozuluyoruz icabında...

...

Ayıptır söylemesi, kafamızın tilkileri durmadan üretmekte.

Nalancı keserlerinin uçları sivriltilip tapuları alınmış.

Temel stratejimizi belirlemek bakımından hacıyatmazlığın aero-dinamik hesaplarını pek yakından inceliyoruz.

Hiçbir dikenli ve uyku kaçırcı düşünceyi huzurumuzun kara sularına sokmuyoruz.

Keder tacizlerinden yakamızı kurtarıyoruz.

Her zaman haklı çıkmanın köşeli değişkenliğini içimize sindirmekle kalmıyor, temeline çimento da döktürüyoruz.

Keyfimizi gıcırdatıyoruz.

...

Ayıptır söylemesi, yarının rezervasyonlarını bugünden yaptırıyoruz.

Yarının pisliğini yarına bırakmıyoruz.

Dalaverenin ücra randevularına hiç geç kalmıyoruz.

Resmi geçitlerin sırtkan suratlarına tek ayak üstünde yakalanmıyoruz.

Suratımız büyüklüğünde rozetlerle geleceğin çoksesli ve çok kılıklı fırldağına hazırlanıyoruz.

Ertesi günlerin fitillerini şimdiden tutuşturuyoruz.

Palavranın çorak topraklarında yakılmaya hazır kamp ocakları tezgahlıyoruz.

Plan ve proje kaplarında rengi alınmış zehirli mayiler kaynatıyoruz.

Kaynatıyoruz da kaynatıyoruz.

...

Ayıptır söylemesi, öte tarafa yatırım yapmayı da ihmal etmiyoruz.

Ruhaniyet vakumu alınmış ağız alışkanlıkları ile rüya arsaları istimlak ediyoruz.

İkiyüzlülüğün softa kıvrımlarına gizlenip yalancı bağırtılar geliştiriyoruz.

Kemale varmanın ağır vasıtalarına trafik yasağı getiriyoruz.

Açık avuçlarımızı dünyanın kiriyle dolduruyoruz.

...

Ayıptır söylemesi, geçinip gidiyoruz.

Ahlı vahlı ninnilerle içimizi eğliyoruz.

Kendimizi dolduruşa getirmekte gösterdiğimiz liyakâtle mahcup dünya rekorlarını bile çileden çıkartıyoruz.

Yuvarlanıp gidiyoruz.

BU TEMSİL İŞİNDE BİR NUMARA VAR!

Hayatımın hiçbir döneminde kendimi temsil edilen bir insan ya da bir yurttaş gibi hissedemedim.

Varlığını beni temsil etme fonksiyonundan aldığı iddiasını taşıyan her insan ya da mekanizma bir şekilde yamuk yapmanın ve yan çizmenin yakışıklı bir yolunu mutlaka buldu.

Küçük bir çocukken benim adıma bütün kararları büyüklerim aldı.

Neden hoşlandığıma ve nelerden hoşlanmadığıma karar verdiler.

Zevklerimi ve isteklerimi belirlediler.

Nasıl yaşamak isteyebileceğim konusunda fikir yürüttüler.

İlkeler koydular.

Bütün bunları benim adıma ve benim için yaptılar.

Tercihlerinde bazen benim için doğru olanı yakaladılar; ama çoğu zaman da yakalayamadılar.

Ben her iki durumda da kanaatlerimi kendilerine iletmenin bir yolunu bulamadım.

Bulsam da birşey değişmeyecekti.

Küçük bir çocuktum ve hayata karşı mutlaka temsil edilmem gerekiyordu.

Doğruyu kendi başıma bulamazdım ve hatta aramazdım.

Bütün çocuklar gibi benim çocukluğum da hayat sınavına hazırlandığım temsilî bir süreçten ibaretti.

Okula başladığımda durumun değişeceğini sanmıştım.

Değişmedi.

Orada da herşeye öğretmenler karar veriyordu.

Bizim adımıza ve bizim iyiliğimiz için...

Bizler ancak onların belirlediği çerçeve içinde güzel insanlar olabilirdik.

Bu anlamda sınıf başkanlarının da herhangi bir temsil gücü yoktu.

Onlar ancak büyüklerin dublörü olabiliyorlardı.

Bu yaşlarda beni bekleyen acı gerçeğin de yavaş yavaş farkına varmaya başladım.

Bütün temsilciler ve bütün temsil mekanizmaları mantalitelerini 'birey'den değil, 'tanımlanmış birey'den yola çıkarak oluştuyorlardı.

Birey ya kendisini tanımayan bu temsil sistemini kabullenip sosyal manzaranın istatistik bir unsuru oluyordu, ya da isyan edip terminolojik bir sürgüne dönüşüyor ve temsil edilmiyordu.

Kısa zamanda bu yargımı kuvvetlendirecek başka durumların da varolduğunu farkettim.

Mesela öğrenci derneklerini birbirlerinden ayıran düşünsel farkların çok yüzeysel manevralardan ibaret olduğunu gördüm.

Bu ideolojiler için de böyleydi.

Benim toplumsal beklentilerimin hiçbirisi seslendirilmiyordu ideolojik kümelenmelerde.

Onlar aynı ruhsuz bedene, farklı model ve renklerde elbiseler önermekle meşgûldüler ve zaman zaman da bunun için kavga ediyorlardı.

Saçmaydı, komikti, ama trajik sonuçlar doğuruyordu ideolojik süreçler.

Benim istediğim bu değildi.

Kendi istediklerimden bir ideoloji oluşturmam da yine aynı nedenle, yani başkalarını temsil etme gücünden yoksun olmam nedeniyle mümkün değildi.

Birey sadece bireydi, toplumsal bir varlık olarak okunduğunda 'kendisi' olma şansını kaybediyordu.

Toplum kitabının sayfalarında bireyleri okumak imkansızdı.

Ama tek tek bireylerin okunabildiği bir kitap, sonuçta iyi bir toplum kitabı olabilirdi.

Böyle yapılmadığı için birey temsil edilemiyordu.

Temsili demokrasi işlemiyordu.

Politikacı bireyi yansıtmıyordu.

Politikacılar, programlar, eylemler ve kampanyalar bireyin toplamın içinde eritildiği kocaman kaynayan kazanlardı.

Çünkü birey ancak kendini temsil ederdi.

Bireyi tanımlamak gereksizdi, o kendini tanımlardı.

Kendi sesini bulurdu.

Sonra yanyana gelip 'toplum' da olurdu.

Ama 'toplum' değil!...

Hiçkimseyi tam olarak temsil etmeyen gıcırtilı bir mekanizma olarak değil!..

HERKES HERŞEYİ BİLİYOR!

Aslında herkes herşeyi biliyor bu ülkede.

Kuşkusuz ben de onlardan geri kalmıyorum.

Ben de herşeyi biliyorum.

Mesela ne zaman saate bakma ihtiyacı duysam, onu hangi kolumda bulacağımı biliyorum.

Akreple yelkovanın seyrinden, saatin kaç olduğunu çıkarmam zor olmuyor.

Bütün bunları yapmayı hergün yeniden öğrenmem de gerekmiyor.

Hepsi sindirdiğim bilgiler.

Onları unutmam mümkün değil.

Tabii aklım başımda olduğu sürece...

Eğer halisünasyon görmeye başlar; gerçekle hayali birbirinden ayıramayacak duruma düşersem çuvallarım.

Bildiğim herşeyi birbirine karıştırmaya başlarım.

Sonuçta ömrüm boyunca doğru yapageldiğim şeyleri yanlış yapmaya başlarım.

Saatimi boynumda ya da ayaklarımda aramak da, en az kollarımda aramak kadar doğal görünmeye başlar gözüme.

Akreple yelkovan arasındaki ilişkiden akıl almayacak vehimler üretmeye başlarım.

Zamanı kaybederim.

Aslında bir birey olarak benim için geçerli olan bu durum, sıra 'biz' demeye geldiğinde bir toplumsal davranış biçimi olarak da geçerlilik kazanıyor gibi geliyor bana.

Özellikle de son zamanlarda...

Toplumsal dokumuzun verdiği avantajlarla her zaman rahatlıkla altından kalkabildiğimiz 'birarada yaşama' problemi, kitlesel halisünasyon ve vehimlerle ırgalanınca büyüyor, kangrenleşiyor ve başımıza bela oluyor.

Hiçbir şeyi eskiden yapabildiğimiz kadar kolaylıkla yapamıyoruz.

Hatta bazen bütün yaşama alışkanlıklarımızı kaybederek elaleme maskara olacak durumlara düşüyoruz.

Büyük bir doğallıkla işlemekte olan sosyal ve kültürel mekanizmalar tökezleyip duruyor.

Peki bir toplumu bu hale düşüren, maskara haline getiren nedenler neler olabilir?

Toplumun akli neden başından gidiyor?

Benim içini doldurabildiğim iki nedeni var bu marazi durumun:

Birinci neden; bizim insan teki olarak ihmallerle büyüttüğümüz zaaflardan kaynaklanıyor.

İkinci nedense; toplumsal mekanizmalarımızın tamamen dışında, kasıtlı olarak üretiliyor.

İkinci nedenin, yani birtakım dış mekanizmaların toplumsal hayata çeşitli araçlarla yaşattığı halisünasyon ve vehimlerin tahribatını yadsımamakla birlikte, önemini abartmanın gereğine de inanmıyorum.

Bizim üstünde durmamız gerekenin, bizden kaynaklanan zaafklar olduğu kanaatindeyim.

İştenirse bu zaafklar hakkında pekçok bilimsel laf, pekçok kuramsal gerekçe üretilebilir.

Ama bana kalırsa durum bilime ihtiyaç duymamızı gerektirecek kadar karmaşık değil.

Saate bakmak istediğimizde onu hangi kolumuzda bulacağımızın bilgisi kadar kolayca ulaşabileceğimiz bir yerde, bütün sosyal tikanıklıklarımızı aşabilmemizi sağlayacak yaşama bilgisi bizi bekliyor.

Yeter ki hayatı ihmal ederek halisünasyon ve vehimlere zemin hazırlamayalım.

Yeter ki zamanı bir yelkovan ve akrep farklılığı ve uyumu içinde tüketmeyi isteyebilelim.

Biz zaten herşeyi biliyoruz.

Aklımızı başımızda tutmayı başarabilirsek, kolumuzdaki saati rahatlıkla buluruz.

Sindirdiğimiz yaşama bilgisi zamanın içinde kendimize doğru ve geçerli bir yer bulmamızı sağlamaya yeter.

Çünkü o yaşama bilgisi, içimize, bir pusula olmak için konulmuştur.

DİLSİZ KONUŞMAK

Aklımıza gelen her konuda, bazen bizzat kendimizi bile şaşırtacak denli çok, gereksiz, içeriksiz ve sanki rölantiye alınmış bir tekerlek gibi beyhûde konuşup duruyoruz.

İki yakası bir araya gelmiyor konuştuklarımızın.

Belki bu kadar çok konuşmamız gerektiğine inanmasak, "konuşmak" fiilinin içini biraz daha anlamlı bir malzemeyle doldurabileceğiz.

Bu gevezelik, dilin anlamlar üzerindeki seksek oyununu bozmakla kalmıyor; hıncahınç bir otobüsü boşaltmaya çalışan telaşeli yolcular gibi kelimeleri de duyulmaz hale getiriyor.

Böyle olunca da, anlaşmak için elimizdeki tek silah olduğunu düşündüğümüz dilimiz; ürettikleriyle, "konuşmak" sonucuna ulaşmaktan çok, çılgın bir gürültüyü çoğaltmak ve bir sağırlar diyaloğuna malzeme olmak dışında bir fonksiyon kazanamıyor.

Zembereği boşalmış bir saat gibi boşa çalışıyor.

Bu noktada söylenmesi gereken ve belki de bu genel sağırlaşmanın ardına gizlenen bir başka problem daha var.

Kurduğumuz ilk cümlede de değindiğimiz bu problemi biraz açmakta yarar olduğu fikrindeyim.

Birbirimizi duymadığımız bir gerçek.

Ama birbirimizi duyabilseydik; bu yine de bize konuşmamız için gerekli zemini hazırlamayacaktı.

Çünkü biz aslında içini doldurma gayretini hiç göstermediğimiz kelime ve kavramlarla konuşuyoruz.

Sunî ve yaşamayan bir dilimiz var.

Sunî malzemelerle donattığımız; yaşamakla kazanılmamış ve bedeli ödenmemiş bir zihinsel dağarcığa sahibiz.

Hayatı dinlememek ve kendimizle konuşmamak gibi çok büyük iki suç işliyor, çok bağışlanmaz iki ihmal gösteriyoruz.

Bunun doğal sonucu olarak da, bizi hayatla ve kendimizle buluşturacak bir dile sahip olamıyoruz.

Sahici kelimelerimiz, sahici cümlelerimiz yok.

Bu nedenle de dilin inanılmaz zenginliklerle dolu bahçesinde hiçkimseye randevu veremiyoruz.

Anlamlar üzerinde eğlenceli seksek oyunları, saklam-
baçlar, kovalambaçlar oynayamıyoruz.

Bu yeteneğe sahip değiliz.

Sunî dilimizle söylediklerimiz, koca bir gürültü olup
hem dünyayı kirletiyor, hem de bîçaresi olduğumuz ifa-
desizlik hastalığını gizliyor.

Bizi durmadan konuşan dilsizlere çeviriyor.

Şunu kabul etmeliyiz; bir değer üretmeden işleyen ve
eskiyen her mekanizma enerji kaybıdır.

Birşey kazanmadan enerjisini kaybeden her bünye de
zaman içinde bir çürümeyle karşılaşır.

İşte biz de sahici bir dille, içi dolu kelimelerle konuş-
mayı başaramadığımız için çürüyoruz.

Dünyada yaşayan gölgeler gibiyiz.

Dilsiz, ifadesiz...

İçeriksiz ve karanlık bir 'yaşamak' taklidi yapıyoruz.

Kuşkusuz bu tablo bizim kaderimiz değil!

Buradan dönmenin bir yolunu bulabiliriz.

Öz'ü kaybettiğimiz yeri arayabiliriz.

Ama önce dilsizliğimizi itiraf etmeliyiz.

Kelimelerimizin taşıdığı anlamsız boşluğu ve kuru
ağırlığı farketmeliyiz.

Bir süre için dilsiz bir konuşmaya değil, konuşmayan
bir dile ihtiyacımız var.

Hayatı ve kendimizi kavrayan bir dile ihtiyacımız var.

Sonra belki konuşabiliriz.

Anlamları sakladığımız dolaplardan, ifadeleri içimiz-
deki ertelenmiş bugünlerden çıkarabiliriz.

O zaman konuşabiliriz.

Dünyanın koca gürültüsünü bastırıp birbirimizin sesini duyabiliriz.

Anlaşabiliriz.

O halde, önce susmayı öğrenmenin bir ucundan başlayalım, ne dersiniz?

RİLKE VE UNUTULMUŞ İLKELER

Sanatçıların hayatlarından ipuçları taşıyan mektupları okumayı çok seviyorum.

Onların hayatla bağlantı noktalarını, bu en samimi satırları arasında aramak hoşuma gidiyor.

Bu sanatçılardan biri de Rilke.

Edebi alanda yapıp ettikleriyle kendisi arasına duvar ören sarsıcı isimlerden biri Rilke.

Onu tanımak pek kolay olmuyor.

Belki bir parça mektuplarından...

Geçenlerde aynı gayretle bu mektupları toplayan kitaplardan birini karıştırırken ilginç satırlara rastladım.

Bu satırlarda söylenen sözler, bizdeki pek güncel bir tartışmaya ışık tutuyor gibi geldi bana.

Konuya devam etmeden önce dilerseniz mektubu sizlere de aktarayım:

"Clara Rilke'ye

Kayravan (Tunus), 21 Aralık 1910

Bir gün için buraya, Müslümanların Mekke'den sonra en çok ziyaret ettikleri bu kutsal kente geldim. Düzlüklerin üzerinde, Ulucami'nin çevresine, Peygamberin ashabından Sidi Okba'nın (Hazreti Ukbâ) kurduğu kent, çeşitli yıkılışlardan sonra hep yeniden kalkınmayı başarmış. Geniş boyutlu Ulucami'nin koyu renkli sedir ağaçlarından oymalarla süslü kubbelerini, çeşitli kıyı kentlerinden, eski Roma kolonilerinden getirilmiş yüzlerce taş sütun taşıyor; koyu kül rengi bulutlarla kaplı göğün üstünde, kar gibi beyaz kubbeler ve sütunlar göz kamaştırırken, yer yer açılan bulutlar, üç gündür avaz avaz bağırarak yapılan dualar sonunda yağmur getirdi. Bu, yere yapışmış gibi duran, yuvarlak kemerli surlarla kuşatılmış beyaz kent, düşsel bir vizyon gibi önümde uzanıyor. Surların dışında, çepeçevre, sayıları hergün biraz daha artan mezarlar uzanmakta.. kendi kentlerini sarmış gibi yatan sessiz ölümler...

Burada, İslam'ın sadeliğini ve canlılığını harika bir biçimde hissediyorsun. Peygamber daha dün yaşıyormuş gibi kent hep onun egemenliğinde..."*

* Rainer Maria Rilke, *Seçme Mektup ve Şiirler*, Cem Yayınevi.

Mektup burada bitiyor.

Rilke'nin bu satırlarını okurken son İstanbul seyahatlerimden birinde şahit olduğum manzara geldi gözlerimin önüne.

Kadıköy'deki bir caminin giriş kapısının önünde bir müezzin içeriye girenlere siyah poşetler dağıtıyor ve ayakkabılarını bu poşetlere koyarak caminin içine almalarını tavsiye ediyordu.

Bunu yapmazlarsa ayakkabıları çalınabilirdi.

Her sosyolojik cümlenin başına "Yüzde 99'u müslüman olan..." ibaresinin yerleştirildiği bir ülkede, benim ülkemde, hem de benim ülkemin manevi başkentinde, Allah'ın evine giren insanların ayakkabılarına musallat olan başka müslümanlar bulunabiliyordu.

Dehşete kapıldım.

Hergün beş kez gönüllere Allah'ın çağrısını fısıldayan bir müezzinin edindiği bu yeni ve zorunlu misyonla kahroldum.

Bilmem Rilke'yi sarsan manevi hava ile benim bizzat şahit olduğum kaba maddiyat tablosu arasındaki farkın altını çizmememe gerek var mı?

Alt alta yazıp bir çıkarma işlemi yaptığımızda bizim lehimize hiçbir şey kalmıyor geriye.

Belki bir kuru iddiadan başka...

Onun için ben kendi adıma bulduğumuz her boş arsaya bir çirkin cami kondurma gayretini gerekli bulmuyorum.

Çevresinde Rilke'leri sarmalayacak bir manevi iklim oluşturmamayan camiler inşa etmenin zerre kadar anlamı olduğuna da inanmıyorum.

Onun yerine kesme taşları betonlaştıran, yağ kandillerini avizeleştiren, göznuru hatları boyalaştıran, bakır ibrikleri plastikleştiren, hoş sadâları feryatlaştıran çürümeyi sorgulamak gerek belki uzun bir süre.

Ya da belki daha fazlasını yapıp neşteri zülfüyâre dokundurmalı.

Camileri yapan cemaatlere bakmalı yakından.

Canımız acıyınca kadar hem de...

Bir gün bir yabancı şair gelip, "Peygamber daha dün yaşıyormuş gibi kent hep onun egemenliğinde" deyinceye kadar sürdürmeliyiz ruh inşaatımızı.

HANGİ SEÇENEK?

Hangi seçenek, asırlık cami duvarlarından gizlenen hüznü vavlardan eskimeyen bir zaman çıkarabilir?

Hangi seçenek, kireç beyazı duvarlara sinen genç kız bakışlarından merak pırıltılarını silebilir?

Hangi seçenek, doruklarda konaklayan münzevi hikmet kırıntılarını şehir merkezlerine çağırabilir?

Hangi seçenek, toprağa düşen servi gölgelerinden hayata dair sonuçlar derleyebilir?

Hangi seçenek, viran olmuş konaklardan o insanî çınlamayı eksiltebilir?

Hangi seçenek, yapı ustalarına ruhlara bir kat daha ekleme becerisini bağışlayabilir?

Hangi seçenek, betonun soğuk yalnızlığına tahtanın tarihsel kokusuyla son verebilir?

Hangi seçenek, ellerini sokak çeşmelerinde yıkayan küçük kızları suyun kekre tadından koruyabilir?

Hangi seçenek, çocuklarla renkleri hiç eskimeyen resimlerde sabitleştirebilir?

Hangi seçenek, kubbelerdeki bütün sesleri hoş sedalarla değiştirebilir?

Hangi seçenek, dünyadan eksilen bütün figürlerin eksiksiz zabtını tutabilir?

Hangi seçenek, konuşan insanların mekanı kendileriyle doldurmalarına imkan verebilir?

Hangi seçenek, uzanan ellerle arayan ayakları aynı kederli bedende toplayabilir?

Hangi seçenek, ufukta yitip gidenle şafakta geri gelen arasındaki uzunluğu bir geceye sığdırabilir?

Hangi seçenek, dünyanın kızıl uyanışlarını ak yürekli sabahlara bağlayabilir?

Hangi seçenek, beyaz ile siyahı aynı sonsuzluk tasavvuru içinde birbirine eş kılabilir?

Hangi seçenek, bakışlara yeryüzünü kavrayacak kadar büyük bir aç kazanabilir?

Hangi seçenek, sigaradan çekilmiş bir nefese bütün görüntüleri kaplayacak bir grilik verebilir?

Hangi seçenek, düz çizgilerle yuvarlakları aynı saadet geometrisinin esenliğinde buluşturabilir?

Hangi seçenek, kayaları örseleyen fırtınalara gerçeğin küçük bilgisini fısıldayabilir?

Hangi seçenek, unutulmuş yüzleri hafızanın kaygan gövdesine yeniden ilıstırebilir?

Hangi seçenek, güneşte kuruyan bitkiyi bozulmanın acı rivayetinden arındırabilir?

Hangi seçenek, mermer salonların serinliğinde gizlenen geçmişle günlerin hararetini azaltabilir?

Hangi seçenek, sloganların pervasız varlığını kelimelerin kalp atırlarıyla değiştirebilir?

Hangi seçenek, yokuşları iniş olmanın, inişleri de yokuş olmanın bilincine erdirebilir?

Hangi seçenek, yeryüzüne inen gökyüzüne olduğu kadar, gökyüzüne uzanan yeryüzüne de kulak verebilir?

Hangi seçenek, merdiven çıkarken taşınan yükün ağırlığını düzde taşınan yüke eşitleyebilir?

Hangi seçenek, resmedenin yüreğine bir rüya, rüyasına da yürekli bir resim düşürebilir?

Hangi seçenek, kıvrımları sancılandıran tortuyu dağıtıp bir akıl genişliğine ulaşabilir?

Hangi seçenek, kulaktan kulağa yayılan bir söylentiye itidalin kalkarıyla karşı durabilir?

Hangi seçenek, yosunların öğrendiği dehşeti kıyıların uzun sükünetinden esirgeyebilir?

Hangi seçenek, kollarda şekillenen nefreti, tenlerde beraklaşan şefkatle değiştirebilir?

Hangi seçenek, parmak izi alınmış kuşakları karanlık karasıyla dağlayıp aklayabilir?

Hangi seçenek, seçeneklerden biri olmanın yorganına ayaklarını uzatmaktan vazgeçebilir?

Hangi seçenek, çorak toprakta filizlenip bereket çiçekleri açabilir?

BİR FAZİLET İFADESİ: "BİLMİYORUM"

Bütün insanları bir potaya sığdırabildiğimde çok şey bildiğimi zannediyorum.

Bütün bilgileri bir kitaba sığdırmaya çalıştığımda yanıldığımı anlıyorum.

Aslında bilginin kapısı ancak hiçbir şey bilmediğimizi itiraf ettiğimizde açılmaya başlıyor.

Öyleyse bilmediklerimizi görmekle başlamalıyız bilmeyi öğrenmeye...

Çok sorumuz olmalı cebimizde...

Korkmadan, gocunmadan "bilmiyorum"lu cümleler kurmalıyız:

Kendimi bilmiyorum.

Bazen dünyayı içime sığdıracak kadar genişliyor yüreğim, bazen kendi çırpıntılarına bile dar geliyor. Bazen küçük bir gülücük bile yetiyor içimi ısıtmaya, bazen dağlara yükselen kahkahalar bile yetmiyor yüzümü güldürmeye. Bazen inanılmaz derecede uçar, bazen iflah olmaz biçimde kanadı kırık oluyorum.

Hep aynı bedenin içinde yaşıyor; ama kendimi bilemiyorum.

İnsanları bilmiyorum.

Güvenli olduklarını düşündüğüm an sırtımdan vuruyorlar. Artık hiç kimseye inanmayacağımı düşündüğümde bir sıcak yürek gelip buluyor beni. Çoğu zaman kim oldukları belli değil... Çoğu zaman sandığımdan daha fazla yaşıyorlar bende.

Her zaman içlerindeyim; ama insanları bilemiyorum.

Zamanı bilmiyorum.

Küçülüp küçülüp bir âna benzediği de oluyor, uzayıp ıssızlaşıp bitimsiz bir çöl yolculuğunu andırdığı da... Bir kum saatinin düzenli temposunda yakaladığım da oluyor onu, dalgalarla boğuşan köhne bir gemide kaybettğim de...

Saatin tiktakları değişmez bir fon olarak sürekli yanımda; ama zamanı bilemiyorum.

Geceyi bilmiyorum.

Kopkoyu bir karanlıktan mı ibarettir, yoksa ışıldayan yıldızlardan mı? Karanlığın içindeki ışık mıdır, yoksa ışığı boğan karanlık mı? Her şeyi görünmez kılan bir zalim

midir, yoksa düşüncemizi derinleştiren acı sözlü bir dost mu?

En çok onun içinde varoluyorum; ama geceyi bilemiyorum.

Aşkı bilmiyorum.

Kimi zaman tanımlanması en zor şey gibi geliyor, kimi zaman avuçlarımın içinde yakalıyorum onu. Kimi zaman dünyadaki bütün acıları unutturur diyenlere katılıyorum, kimi zaman dünyanın bütün acılarına denktir diyenlere...

Yüzlercesini okudum kitaplarda; ama aşkı bilmiyorum.

Savaşı bilmiyorum.

Ülkeler fethedip, medeniyetler taşımak mıdır savaş; yoksa insanlar öldürüp, ocaklar söndürmek mi? Zafer coşkusunda mı aranmalıdır anlamı, yoksa anaların dünyayı dolduran feryatlarında mı? Kaf dağının ardında mı olur savaşlar, yanibaşımızda mı?

Hergün görüyorum yükselen dumanları; ama savaş bilmiyorum.

Yalnızlığı bilmiyorum.

Dünyanın ezici kalabalığı mı yalnız bırakır insanı, uçsuz bucaksız kıpırtısızlığı mı? Geçici bir hava boşluğu mudur hayatın içinde, yoksa her yeri kaplayan müebbet bir titreme mi? Kendimizin mi sorgusudur, başkalarının mı mahkemisi?

Seslerin kaybolup gidişlerini görüyorum; ama yalnızlığı bilmiyorum.

Dünyayı bilmiyorum.

Bazen bir acılar yumağı gibi acıklı, bazen lastik bir top kadar eğlenceli... Bazen bir gayya kuyusu kadar zehirli, bazen bir havai fişek kadar baştan çıkarıcı... Ne tamamen yankısız bir çilehane, ne tamamen iştah çeken bir nimetler sofrası...

Har an dönüyor ayaklarımın altında; ama dünyayı bilmiyorum.

Peki ben ne biliyorum?

Bana öğretilen hayat bilgisini...

Peki ya ölüm?

Onu da bilmiyorum.

Ama bildiğim önemli bir şey var:

Bilmediğim şeylerin çokluğu, yaradanın büyüklüğüne atıftır.

Bağırıp çağırmak yerine oturup düşünmeye başladığımızda kafalarımızı kilitleyen konfordan kurtulup; kendi tek kişilik medeniyetlerimizi kurmaya başlayacağız.

Yazı yazan herkesin önünde hep şöyle bir soru nöbet tutar:

Yazı nedir?

Yazı yazan herkesin onlarca cevabı vardır bu soruya:

Yazı bir kuştur.

Uçar. Kimi zaman bir kartal gibi süzülmeştir gökyüzünün en yüksek mavisinde. Kimi zaman yumuşak bir iniştir maviden bir başka maviye, martı misali. Kimi zaman kırlangıçvarî çalım atmaktır noktalar arasında. Kimi zaman albatros uçuşu bitmeyen mesafelerdir.

Yazı bir sırat köprüsüdür.

İncedir. Yanlış adımın dönüşü yoktur. Dikkat, emek ve yürek ister. Güvenlik ve uçurum arasındaki en kılcal

geçittir, kelimeler titrer. Uçurumu ve güvenliği en çıplak halleriyle görmenin de tek yoludur. Gerçekle yalan, doğruyla yanlış ve varla yok arasında kurulan tahteravallidir yazı. Hayatın dengesi ve yürüyor olmanın terazisi...

Yazı bir oyundur.

Eğlencelidir. Cümleler arasında şenlikli bir seksek törenidir. Sürprizlerle doludur. Yaşamaya ve yaşanır olana dairdir daha çok. Harflerin fener alayları dolanır, anlamın berrak ve bakir gecelerinde. Yazı, hoşgörülecek bir maskaralıktır.

Yazı bir kavgadır.

Hınçtır. Yumruklarda sıkılan kan,damarlarda dolaşan öfkedir. İçe atılan ve birikendir. Daralan göğüslerde bir kasırğa, bilinçaltılarında kopan bir tufandır. İçimize asla sığdıramadıklarımızın isyankâr koşusudur yazı. Bütün mevsimleri kuşatır. Bütün volkanları ısıtır. Bütün dereleri taşırır. Bütün depremleri uyandırır. Bütün anlamları sivriltir.

Yazı bir kaygıdır.

Kavurur. Dünyanın bütün insanları adına beyne çöreklenen bir yılandır. Dünyanın bütün endişelerinden imbiklenen baldırandır, kana karışır. Taşınmaz bir yük, kaldırılmaz bir ağırlıktır. Kanattır ve kamburdur aynı zamanda.

Yani şahitliktir.

Kayda geçer. Tarihe düşülür. Gözün ve kulağın itirafidır. Vicdanın beyaz kağıtlara düşen ışığıdır. Kaypaklığın, yüreksizliğin reddidir. Anlamın namusudur. Karda

yürüyüp izini belli etmektir yazı. Kalemın mertliğidir. Harflerin kahramanlığıdır. Ahengin gözüpek türküsüdür.

Yazı bir yolculuktur.

Maceradır. Uzayıp gider, durdurağı yoktur. Anlam-ları öpen bir göçebeliktir. Dünyaya yaklaşan ve dünyadan uzaklaşan çift yönlü bir seyr-ü seferdir. Doruklara yükse-len ve derinliklere inen bir devr-i alemdir. Han duvarla-rında bir iz, dağ yollarında bir esintidir. Tatlı bir yorgun-luktur yazı, ilişir günlerin gölgelerine.

Yazı bir kalp yarasıdır.

Deştikçe kanar. Dokundukça yanar. Dağladıkça bü-yür. Aradıkça habisleşir. Buldukça ölümcül bir girdaba dönüşür. Tedavişi yoktur. Acısını üreten bir yalnızlıktır yazı. Ateşin bir parçalanmadır.

Yazı bir sestir.

Akistir. Konuşmanın son çaresidir, bir başka iklimdeki ikiz kardeşidir. Ertelenmiş bir "merhaba", öncelenmiş bir "elveda"dır. İfadenin alternatif yaşama biçimidir. Tepeden aşağıya koşturaktır yazı, rüzgara aldırmadan... Suya ayaklarını sokmaktır, ıslanmaktan korkmadan... Sunî te-neffüsüdür içimizin ve dudaklarımıza kondurulmuş ha-yat öpücüğüdür harflerin.

Yazı belki bunlardan biri, belki de hepsidir.

Ya da yazı sadece yazıdır.

Suya yazılır ya da boşluğa bırakılır.

İMTİHAN

Biz insanlar, biz yaratılmış aciz insanlar sürekli bir imtihan içindeyiz.

Bazen dünya ile imtihan ediliriz.

Sonu olmayan eğlencelik bir seyahat zannederiz dünyayı. Suların durulmadığını, çiçeklerin solmadığını, yaprakların rüzgarla savrulup toprağa düşmediğini zannederiz. Takvimlerin başdöndürücü eriyişinden kendi vâdemize dair sonuçlar çıkarmayız. Gözümüz hayatın ışıltılı yalanıyla kamaşır durur. Ve hiç bitmeyeceğini sandığımız günler saatlere, saatler dakikalara, dakikalar saniyelere, saniyeler anlara kadar gerileyerek küçülür. Bir kibrit sönmüş gibi söner hayat ışığımız.

Bazen ölüm ile imtihan ediliriz.

Koca bir karanlık olup heryeri kaplar ölüm. Bütün adımlarımızın önüne çıkar. Çıkışsız bir dehlizde ya da dipsiz bir kuyuda yapayalnız olduğumuzu düşünürüz. Hayata dair bütün tadlar acılaşıır, hayata dair bütün anlamlar boşalır, hayata dair bütün görüntüler ölümün karasına bulanır. Sıkılırız, neden yaşadığımızı unutacak kadar sıkılırız. Sıkılarak çoğaltırız ölümün adını. Ve daha yaşarken ölü toprağı serpilir üstümüze.

Bazen insanlığımız ile imtihan ediliriz.

İrademizin kılıçtan keskin sırtında bir ömür yürümenin ağırlığı çöker omuzlarımıza. İnsan olmaktan yoruluruz. İnsanlarla olmaktan yoruluruz. İnsansız olmaktan yoruluruz. Aldığı nefesin hakkını veriyor olmak yakamıza yapışan dünyeviliğı bir kalemde silebilmektir çoğu zaman. İçimize çektiğimiz havanın, ateşimizi söndürdüğümüz suyun ve avuçlarımızla kenetlendiğimiz toprağın helalliliğini almak için bitmez tükenmez bir savaşın içinde debelenip dururuz.

Bazen parayla imtihan ediliriz.

Dünyanın üzerinden çıkarılması en güç lekedir para. Kör edici cazibesiyle kasıp kavurur ruhumuzu. Çoğumuz, şiddeti değişse de bir esaretle bağlanırsız paranın şatafatlı krallığına. Çoğumuz, korkarız güzel yoksulluğumuzun bir köşede paranın muhteris gözleriyle karşılaşmasından.

Bazen aşkla imtihan ediliriz.

İnanamayız dünyanın bu kadar çok renk taşıdığına. Duyguların çekim gücüne kapılır, gözükara bir koşunun çukurlarla dolu patikasına vururuz yüreğimizi. En çıplak, en savunmasız halimizle... Sonra renkler tükenir, çiçekler solar. Dünyanın en ıssız bahçesinde tekbaşına üşürken buluruz kendimizi.

Bazen kaybettiklerimizle imtihan ediliriz.

Elimizden kayıverenle, yanımızdan gidiverenle, içimizden çıkıverenle yanar kavruluruz. Hayatın son adımını attığımızı, herşeyin tükendiği vakte ulaştığımızı düşünürüz. Kaybettiklerimiz, kaybetmediklerimizin sıcaklığını arttırmak içindir oysa. Bu derin bilmeceyi asla çözemeyiz. Ölümün iki tarafa da açılan bir kapı olduğunu bir türlü aklımızda tutamayız.

Bazen kendimizle imtihan ediliriz.

Yalanların en ustalıklı olanlarını söylememiz gerekir kendimize. Kurguların en kurnazcasıdır, benliğimize kabul ettirebileceğimiz rivayet. Ne kadar az konuşursak kendimizle, o kadar büyük bir yalan kurarız cümlelerden.

Çoğu zaman kendimizle imtihan ediliriz.

Ve bu en zordur imtihanların.

Bu yazıyı güzelliğine yakışmayan bir sonla hayatını noktalayan 17 yaşındaki bir genç kız için yazdım.

Bu yazıyı böyle genç ve böyle kimsesiz bir ölüme mazaret uyduramadığım için yazdım.

Bu yazıyı vicdanım rahat durmadığı için yazdım.

Bu yazıyı huzur imparatorluklarının cilalarını parlatmamak için yazdım.

Bu yazıyı yüzlerini hayata kapatarak güvenli kılıç şakırtılarıyla kendilerinden geçen teori eskrimcileri için yazdım.

Gözlerini kavramlara çevirip insanları sokaklarda unutan tuzukuru söz düellocularına yazdım.

Bu yazıyı sırça köşkleri silkeleyen bir zelzele olsun için yazdım.

Bu yazıyı bir ölümden yüreğime bulaşan kiri kayda geçirmek için yazdım.

Ben, damarlarını dünyanın dışındaki herşeyle doldurmak isteyen bu genç kızın ölümünden suçluyum.

Ya siz?

SİZE BENZEMEK ZORUNDA MIYIM?

Afedersiniz ama, ben kimseye benzemek zorunda değilim!

"Aklın yolu bir" diyerek hiç boşuna beni kandırmaya çalışmayın.

Aklın binlerce yolu var!

Benimki de onlardan biri...

Ömrüm boyunca size hiç benzemeden ve sadece kendime benzeyerek yaşayabilirim.

Yalancı nutuklarınızla beni kandırmaya, beynimi rayından çıkarmaya uğraşmayın.

Ben ne yapmam gerektiğini biliyorum.

Benim mutlaka yapmam gerekenlerin, sizin mutlaka yapmanız gerekenlerin tam tersi olmasında da bir tuhaf-
lık yok!

Çünkü biz birbirimize benzemiyoruz.

Ben bana benziyorum, siz de size benziyorsunuz.

Bakın mesela ben her sabah eşofmanlarımı giyip
parklarda köpeğimi gezdiremem.

Takıp takıştırıp cafcaflı salonlarda, şıkır şıkır avizele-
rin altında rüküş muhabbetler demleyemem.

İki kadeh atıp üç saat beynimi bulandıramam; sev-
gili kederlerimden ayrılamam.

Sabahın bir vaktinde ürpertici bir ezan sesinin duyul-
madığı bir mahallede rahat edemem.

Ne kadar büyük bir serveti kaçırsam kaçırayım, sal-
yangoz satmayı içime sindiremem.

Hariçten gazel okuyamam.

Uvertüre çıkamam.

Sizin gibi yaşayamam.

Fermuarımı çekip muasır medeniyet balosunun zo-
runlu kılıklarına hapsedemem kendimi.

Altın kafeste yaşayamam.

Eskilerimi yoksullara dağıtıp, kameralara mutlu gü-
lücükler gönderemem.

Fazileti şişeleyip ucuzluk pazarlarında satışa çıkara-
mam.

Ben ancak kendime benzerim, size benzeyemem.

Üç buçuk günlük fani dünyaya göbek bağımlla bağla-
namam.

"Elalem ne der?" nöbetlerine kapılıp mütevazı dünyamı terkedemem.

Bazen çorabı delik, bazen pantolonu ütüsüz, bazen geleceği karanlık, bazen geçmişi kalabalık dolaşabilirim.

Ama gönlü yamuk, beyni bükük dolaşamam.

Ben aynalardan kaçamam.

Baktığım her yüzde, tuttuğum her elde, dokunduğum her tende kendimi görürüm.

Hergün ayrı bir masal uydurup, sonra da ona inanamam.

Hergün ayrı bir konakta, otelde, handa, hamamda konaklayamam.

Hergün haritamı değiştiremem.

Ne isem oyum, başka birşey değilim!

Olamam!

Eğilmeye, bükülmeye, bardaktan bardağa dökülmeye gelemem.

Beni kendinize benzetmeye çalışmayın!

Ben size benzeyerek birşeye benzeyemem.

Riya kayıklarına binip dibi görünmeyen kara denizlere açılamam..

Kendi sahilimden uzaklaşamam..

Ben yanıma benliğimi almadan hiçbir yolculuğa, hiçbir sefere çıkamam.

Bunu böylece bilin!

Beni kendinize benzetmeye çalışmayın.

Siz de bana benzemeye çalışmayın; sadece kendinize benzeyin.

Kendi çıkınınızdakini yiyin! Başkasının çıkınından otlanmayın!

Kendi çıkınından yiyen herkesin başımın üstünde, gönlümün içinde yeri var. Bana benzemese de !...

Ben ona benzemesem de!

Herkesi kendine benzetmeye değil; sadece kendine benzemeye çalışanlara helal olsun!

GERÇEK NEREDE?

Gerçeği yerinde bulamıyorum. Bildiğim her yere baktım, izine bile rastlayamadım.

Yumaklayıp çöp sepetine attığım bütün kağıtları tek tek açıp düzelttim, hiçbirinde yok!

Kitapların rutubet kokan sarı sayfalarını tek tek açtım, orada da yok!

Bütün şarkıları, bütün filmleri, bütün ucu sivri sözleri geçirdim içimden, esamesi bile yok!

Peki nerede gerçek?

Nereye gitti?

Bizi bu kanlı kargaşanın ortasında yapayalnız bırakarak nereye gitti?

Bizi bütün bütün içinden çıkarmaya gönlü razı oldu mu? Bu kadar çok mu incittik yalanlarımızla, gerçeğin narin gövdesini?

Bu kadar çok mu bıktırdık kendimizden?

Şimdi ne olacak peki?

Yalanlarla ördüğümüz bu senaryoyu mu oynayıp duracağız dünyanın ortasında?

Birbirimizin yüzüne bakmadan mı yaşayacağız?

Gönlümüzdeki doğruların gelip gelip gırtlığımızın boğumlarında takılmasına seyirci mi kalacağız?

Kendimizi nerede bulacağız?

Nerede arayacağız?

Kelimelerin anlamlarından kaydardığı, cümlelerin bir o yana bir bu yana kıvırttığı bu zillet paragrafı hiç kapanmayacak mı?

Saatlerin yanar döner anları elinde oynattığı bu kaypak zamanlar hiç sona ermeyecek mi?

Bu uğursuz gürültü dinmeyecek mi?

Nasıl yaşayacağız elimizde bir gerçek olmadan?

Bu anlam yoksunluğunu, bu fikir yoksulluğunu nasıl sindireceğiz içimize?

Hangi ışıkla kemireceğiz karanlığın kalın perdelerini?

Hangi saçağın altına sığınacağız şüphenin akıl ıslatan yağmurlarından?

Nerede duracağız?

Hangi dilde konuşacağız?

Dünyayı hayata nasıl tercüne edeceğiz?

Hangi cesaretle direneceğiz selin, rüzgarın karardıkça kararan öfkesine?

Nasıl tecrübe edeceğiz bilginin kırılgan varlığını mantığımızın titrek güncelerinde?

Ne yapacağız?

Gerçeksiz yaşamanın soysuz alışkanlıklarını bir bir giydirecek miyiz benliğimize?

Bunu yapabilecek miyiz?

Yoksa yapamayacak mıyız?

Onu aramaktan vazgeçmeyecek miyiz?

Çöllere savrulmuş bir âmâ gibi boşluğa adımlar atıp kavrulacak mıyız?

Yitik bir definenin peşinde günden güne eriyecek, azalacak mıyız?

Onu bulabilecek miyiz?

Onu ısrarla arayabilecek miyiz?

Siz ve ben, yani hepimiz, birlikte izini sürebilecek miyiz onun?

Yoksa sadece ben mi kaybettim gerçeği?

Sadece ben mi eskiden olduğu yerde bulamıyorum onu?

Nereye elinizi atsanız oradan bir gerçek çıkartabiliyor musunuz?

İstedığınız zaman gerçeği gözünüzde canlandırabiliyor musunuz?

Gidince, nereye gittiğini biliyor musunuz?

Gerçeği açan şifreyi içinde taşıyor musunuz?

Bu sırrı bana da söyler misiniz?
Kulağıma fısıldar mısınız?

HAYALLERLE YAŞANIR!

,

Hiç boş durmuyorum.

Kendimi götürüp dünyanın kıyısında bir noktaya konuşturuyorum.

Hikayemizin gözle görünmeyen menzillerinde hazır kıta nöbet bekliyorum.

Madalyonun arka yüzüne denk düşen muhitlerde akıl fikir taklaları atıyorum.

Realitenin hantal gövdesini soyut numaralarla ani kündelere getiriyorum.

Dünyanın yavan gündemlerine, muhabbetimin zerre-sini kaptırmıyorum.

Sadece dostların göreceği alışverişlere çıkıyorum zaman zaman.

Ama pek birşey almıyorum.

Kendimden pek birşey harcamıyorum.

Kavuklu ile Pişekâr'ın birbirine karıştığı ortaoyunlarının içinden geçiyorum sadece.

Herhangi bir rol almıyorum.

Çalım satmıyorum. Ben sadece işime bakıyorum.

Paha etmez anlam taşlarının üstünde sekerek gidişime bakıyorum.

Dışarıdan bakılınca durgun akıyorum.

İçeriden bakılınca akıntının yedi sülalesini önüme katıyorum.

Etmeyerek ve bulmayarak, etme bulma dünyasının kapsama alanının dışına çıkıyorum.

Ederek ve eyleyerek, gizil volkanik çatlaklarda piknikler örgütlüyorum.

Dip sularının serin kollarıyla derin yangınlarımın saçlarını tarıyorum.

Harbiden arıyorum.

Dumanı genzimi yakan başkalığın atardamarını arıyorum.

Kalpelerin kilitlerini açan soylu anahtarı arıyorum.

Ve tabii kendimi arıyorum.

Bana en çok benzeyen yüzümü arıyorum.

Hiç tükenmeyecek servetimi, kayıp definemi arıyorum.

Hayatımın sırrını arıyorum.

Onu dünyanın kazığa bağlanmış realitelerinde bulamayacağımı biliyorum.

Onu ruhumun dipsiz göllerinde, düşlerimin gür ormanlarında arıyorum.

Bulamasam da arıyorum.

Aramanın 'bulmak' gerektirmeyen zenginliğinin içine dalıyorum.

Bir esenlik ülkesinde kayboluyorum.

Bilmenin kemiksi gururundan, bilmemenin tükenmez açlığına kaçıyorum.

Niyetlerime sığınıyorum.

Bu münbit topraklarda iç sürgünlerimi katmerlendiriyorum.

Dallarını bıkıp usanmadan çiçeklendiriyorum.

Ya da bunların hepsini yaptığımı sanıyorum.

Bindiğim dolambacı atlı karınca sanıyorum.

'Ben'i bir ülke zannedip, herkesler coğrafyasından ayırdığımı sanıyorum.

Olsun, kendimi 'birşey' sanıyorum.

Kendi geçmişimin eşyalarını , kendi geleceğimin boş odalarına taşıyorum.

Yanılıysa; kendi yanılığımın sırtını tatlı tatlı kaşıyorum.

Hem başka türlü de olamaz ki zaten!

Ben kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım; Birtakım içi boş büyük harfleri yanyana getirip bir hükümet kumpanyası kuramam.

Ben kurarsam ancak hayal kurarım.

Hem, hayallerle de yaşanabileceğine dair hayaller kurarım.

Yaşarsam bu hayallerde yaşarım.

Yaşamazsam dünyanın kerevetine çıkarım.

Ülkeme gökten üç elma düşene kadar!..

ALKIŞLAR KİME?

Televizyon ekranları tarihin görüntüler arşivine sırtkan insanların anlamsız alkış ormanlarını postalarken; ülkenin aklını başında tutmaya çabalayan insanları da düşüncenin kara yelkenini gamla ve endişeyle dolduruyorlar.

Ben de o insanlardan biriyim.

Soluklandığım atmosferi serseri mayın döşeyerek tekinsiz bir coğrafyaya çeviren bu alkış kıyametini anlamayı ve içime sindirmeyi başaramıyorum.

Bu derece savruk bir çılgınlığı solukluyor olabilir miyiz gerçekten?

Gerçekten pimi çekilmiş bir el bombasının esprilerine gülebilecek kadar kendimizden geçtik mi?

Bu olan bitenin ülkelerin ciddiyet albümlerinde birlikte dönülmüş bir kavşak hatırası olarak yerini alması mümkün mü?

Sosyolojimizi derinden kanatan bu anlamsız bıçak darbelerinin yaralarını hangi hukuk pansumanlarıyla iyileştirebileceğimizi düşünen var mı?

Ortak geleceğimizin tozlu ve dikenli yollarında dizlerimizi aynı dermanla güçlendirecek ruh enerjisini yavaş yavaş tükettiğimizin farkında mıyız?

Bizi birbirimize yapıştıran gönül tutkalını kuruttuğumuzun paniğini içinde taşıyan sorumlu birileri yaşıyor mu aramızda?.

Ayırdında mıyız asırlar boyunca biriktirdiğimiz biraradalık bilincini târumâr ettiğimizin?

Korkarım soruların hiçbirinin serinletici bir cevabı yok!

Korkarım içine düştüğümüz girdabın karşısında direnecek düşünsel enerjiyle doldurmadık kafalarımızı bugüne değin!

Korkarım içimizde çırpınan insanlık menbaından başka bir güce sahip değiliz!

Ama bu da birşey!..

Buradan başlanabilir.

Bu minicik dirrençle alkışların sağırlaştırıcı gürültüsüne set çekilebilir belki de.

Denemeden bilemeyiz.

Hele bir yola çikalım.

Hele bir geri çağırılım sele rüzgara kaptırdığımız eski sevdalarımızı.

Hele bir büyötmeyi deneyelim içimizdeki insanlık menbainı..

Hele bir deneyelim.

Belki yeniden ayakta durmanın kapısını ürkek vuruşlarımızla tıklatabiliriz.

Belki varoluşumuzun soylu şifresini çözecek anahtarı nereye koyduğumuzu hatırlayabiliriz.

Belki düşünmenin zararsız silahlarını çekip, ilkelliğın, çapsızlığın, menfaatperestliğın, şiddetin ve hukuksuzluğın yüzüne "Eller yukarı!" diye haykırabiliriz.

Belki yüreğımızde yeni bir yaşama cesareti yeşillendirip egemenliğini kemikleştiren ruh çoraklığını ortadan kaldıracabiliriz. Belki bir şans daha yakalayabiliriz.

Neden olmasın!

Herşeye rağmen neden olmasın!

Atlattığımız bunca badireden hiçbir şey öğrenmedik mi?

Birarada geçirdiğimiz asırlardan hiçbir asûde beste kalmadı mı akıllarımızda?

Kubbelerimizdeki hoş sedayı, hafızalarımızdaki solmaz hatırayı unuttuk mu bütün bütün?

Mümkün mü bu!

Olabilir mi böyle birşey!

Ben kendi adına bir şansımız daha olabileceğine inanıyorum.

Hele bir kendimizi kurcalayalım.

Hele bir düşüncenin çıtasını insaniyet billincinin üst kertelerine çıkaralım.

Hele bir alkışların kuru gürültüsüne kulaklarımızı tı-kayıp içimizin derin sükûnetine kulak verelim.

Belki de başarabiliriz.

Bir kere daha başarabiliriz.

Hiçbir şey yapamasak bile, küçük onurlu çırpınışı-mızla tarihin yanılmaz dikkatini çekebiliriz.

Yetmez mi?

GERİYE DÖNMENİN NESİ KÖTÜ?

Bugünlerde insanlardan bir kısmı, kendilerince felaket gördükleri bir durumun altını bıkmadan usanmadan çizmekle meşguller.

Faltaşı olmuş gözleri ve kamaşmış beyinleriyle Türkiye'yi geriye götürmek isteyenlerin varolduğundan ve bunun 'kendi Türkiyeleri' için bir felaket olacağından dem vuruyorlar.

Bendenizse, bu geriye gitme ameliyesinin nesi kötüdür hiç anlayamam!

Bizler; daha onsekizine girdiği gün "Nerede o eski günler!" triplerine giren ve ömrü boyunca aynı türkünün

değişik versiyonlarını söyleyen insanlar değil miyiz zaten?

Peki öyleyse "geriye gitmek" neden negatif kılıklara sokuluyor memleketimizde?

Bakın dünya modası bile elli yıl önceki giyim tarzını aynen taklit ediyor.

Biraz nostaljinin kime zararı olur ki?

Hem bir felaketmiş gibi gösterilen o eski günler, o 'karanlık geçmiş', yaşadığımız bu saçma sapan günlerden daha mı vahşiydi sanki!

O günlerde insanlar işi bitmiş plasterler gibi asfaltların üzerine yapıştırılıyorlar mıydı?

Yürüyüşe çıkmış iki insanın bir anda bir çarpışan arabalar oyununun içine düşme ihtimali yüzde kaçtı dersiniz o günlerde?

O zamanların insanları dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı kapılarına beş kilit üstüste taktırıyorlar mıydı acaba?

Yollarda ölmeye kalkan insanları görmezden gelmeye kalkıyor ve yanından geçip gitmeye yelteniyor muydu o zamanın insanları?

Hayır pek böyle şeyler olmuyordu.

Ayrıca şöyle şeyler de olmuyordu:

Mesela yolda giderken tepesine düşen bir bomba kimse'nin cümlesini yüklemsiz bırakmıyordu.

Kimse nükleer bir sızıntının hayatına sızmasından dolayı sızım sızım sızlamıyordu.

Hayrına kan vermeye gidip de bir uyduruk enjektörün yazdığı acıklı piyeste AİDS oynamıyordu kimse.

Esasen domatesler, salatalıklar, marullar ve hatta tuzu kuru patlıcanlar dahi haddini biliyor; hikayemize homojen dalışlar ve kanserojen dokunuşlar örgütlemiyorlardı kendi aralarında.

O eski günlerin hiç birinde akli olan silahsız adamlar, akli olmayan silahlı adamların emrine girmeye zorlanmıyorlardı aheste aheste.

Fakat akli olmayan adamlar akıllarının olmadığından, akıllı olanlar da akıllı olduklarından haberdar idiler har-biden.

Muhtelif ev sakinlerinin yan komşularıyla yanlış çevrilmiş bir telefon numarası vasıtasıyla tanıştıkları da vaki değildi o günlerde.

Tabiat denen derûnî hadisenin, deterjan reklamında lekelenen beyaz masa örtülerine benzetilmediği günlerdi o günler!

Belki elektrik yoktu, şofben yoktu, bilgisayar yoktu, elektrokardiyografi yoktu, oşinografi yoktu, zıplayan genler yoktu, tasmalı köpekler yoktu, pire ilaçları yoktu, teletext yoktu, Reha Muhtar yoktu ve derin dondurucu yoktu o günlerde!

Ama insanlık vardı!

Peki şimdi ne oldu?

Tarih bitti!

İnsanlık öldü!

Biz de sıkıcı uzatma devrelerinde birbirimizin kuyusunu kazıyoruz.

Bakın nah buraya yazıyorum; biri beni geriye götürmek isterse sevinçle peşine takılırım.

Yine o biri, ülkemi geriye götürmek isterse ona da hayır dua ederim.

Ama inanın bu ülkede kimse kimseyi geriye götürmeye çalışmıyor.

Herkesin gözü, 'ileri'nin üstünde sinekler uçuşan bataklığında!..

BİZ KİMİZ? NEREDEYİZ?

Düşünüyorum, öyleyse birşeylere canım sıkılıyor yine.

İnsan olarak, öyle dar çerçevelere sıkıştırılmış hissediyorum ki kendimi; düşünmek, sadece ümitsiz bir can sıkıntısıymış gibi geliyor artık.

Ümitsiz!..

Neden ümitsiz?

Çünkü bu amansız koşunun ortasında, kimsenin beni dinleyecek, itirazlarım üzerinde düşünecek ve kaygılarımı paylaşacak vakti olmadığını görüyorum.

Sanırım diğer insanlar da beni, benim onları gördüğüm gibi görüyorlar.

Oysa tek tek her birimiz günlerimizi aynı şikayetleri, aynı itirazları ve aynı kaygıları dile getiren ayrı cümleleri seslendirmekle; hayatımıza fon etmekle geçiriyoruz.

Peki bizi birbirimize ve kendimize böylesine sağırlandıran bir hayatı yaşamakta; bu nefes nefese koşuyu sürdürmekte neden bu kadar ısrarlıyız?

Çünkü samimi değiliz!

Yüksek sesle konuştuğumuzda meşruiyetine inanmadığımızı söylediğimiz bu yaşama biçimini içten içe seviyoruz.

Tutkuyla bağlıyız ona.

Hiç bir direnç noktamız yok.

Sadece bildiğimiz kahramanlık destanlarını ve kanlı savaş söylevlerini geveleyip duruyoruz.

Böyle davranırsak, aynalardaki güdük görüntülerimizin büyüyeceğini ve böylelikle vicdanlarımızın elinden kurtulabileceğimizi zannediyoruz.

Bu yalan daha ne kadar yaşatır bizi?

Gerçeği kendimizden ve birbirimizden daha ne kadar gizleyebiliriz?

Birgün, bu amaçsız koşunun anlamsız koşucuları olduğumuzu itiraf etmeyecek miyiz?

Bazı soruların günlük değil ömürlük olduğu bilgisini unutabilecek miyiz?

Artık yalan söylemeyelim.

Bizler, bu dünyaya hiç ölmeyecek gibi tutkuyla bağlanmış zavallı insanlarız.

Yaşattığımız her yalan,, yok saydığımız yanlışları gittikçe büyötmekten başka bir işe yaramıyor.

Birbirimizi hiç duymuyoruz.

Kutsal diye kurduğumuz aile çatılarının altına duvarlar öröyoruz.

İçimizden gelen kelimelerin sayısı gittikçe azalıyor sözlüklerimizde.

Yüreklerde ya da belleklerde değil; telefon ahizelerinde, faks mesajlarında ve bilgisayar programlarında yaşıyoruz.

Bereketi; para, döviz, hisse senedi, borsa kağıdı ve altın istiflemekte arıyoruz.

Paranın çare olabileceği onlarca hastalık çocukların körpe bedenlerini kemirip eritirken; açlık insanları günden güne karanlığın kucağına çekerken ve yaşamak yürekleri sinsice daraltırken; bizler gündelik girdaplarda, birikim denen dolambaçlarda çürümekteyiz.

Ütopyalarımıza kendimiz bile inanmıyoruz.

Hatta sadece bugünün güvenliği için gerekli buluyoruz onları.

Yarının uzaklığında akılıyor, kirli bugünlerimizi.

Yaşıyoruz ve rahatsız değiliz yaşadıklarımızdan.

Birgün dillerimiz konuşmayı reddedecek ve göreceğiz zamane insanlarından hiçbir farkımızın olmadığını.

İmkân olsaydı da, ruhlarımızı çıkarıp bakabilseydik keşke.

Keşke bunca halısı, avizesi olan, boyalı ve beton camiler yapıp duracağımıza, bir tek Kuba Mescidi aramakla geçirseydik ömrümüzü.

Keşke kafamızdaki bütün naylon devrimleri yıkan bir ruh devrimi yapabilseydik.

Keşke şu modern fısıltıyı tesbih edebilseydik dilimize:

"Biz kimiz?

Neredeyiz?"

•

ONLAR VE BİZ

Onların hiç bitmeyeceğini sandıkları ömürleri var.

Dolmayacak sandıkları vadeleri var.

Tükenmeyecek sandıkları saatleri var.

İçine dünyayı sığdırmayı başardıkları köşkleri,
kâşâneleri var.

Ayaklarını yerden kesen otomobilleri,tayyareleri var.

Yılan dili gibi kıvrım kıvrım kıvrılan lisan-ı münasip-
leri var.

Kapıya kilit, kilide kapı olan hileleri, desiseleri var.

Kıyıda köşede altınları, borsada kağıtları, zulada do-
larları var.

Sefalet manzarası görmemeye ayarlı tam teşekküllü at gözlükleri var.

Her türlü lekeli vaziyeti anında berhava eden marifetli leke şökücüleri var

Dolambaçların en kralını kaldırmaya ayarlı kullanışlı mideleri var.

Mânâyı amuda kaldıran, mecaza takla attıran işbilir laf cambazları var.

Dosya dosya kabaran kariyerleri, yıldız yıldız yükselen rütbeleri var.

Atlas kumaştan kirlice, yamalı bohçadan hallice teorik teraneleri var.

Uzaktan kulağa hoş gelen, yakından bomboş gelen zilli zurnalı nâmeleri, nağmeleri var.

Her pisliği süpüren, oldubittiye getiren iştahı dinmez hasıraltıları var.

Kalemin yazdığını kapağının bilmediği post-ahlaki 'sümenaltı'ları var.

Makam arabaları, makam şoförleri, makam saksıları, makam posterleri var.

Sade suya tirit sosyal faaliyetleri, tiride sade su ictimai teşekkülleri var.

Mangalda kül bırakmayan kürekleri, mangalda kül olan yürekleri var.

"Para...Para...Para..." diyerek ürettikleri, türettikleri, direttikleri tesbihatları var.

Yanardöner kumaşlardan cübbeleri, eliş kağıdından cennetleri var.

Sıralı-dizili, kaygılı-saygılı törenleri, şölenleri var.

Kırbaç kırbaç şaklayan ruh dövücü, onur kovucu, gurur kırıcı düzenleri, düzenekleri var.

Kendi bildiğinden ötesini bilmeyen, kendi gördüğünden gayrısını görmeyen ceviz kudretinde beyinleri var.

Kafalara konfor, gönüllere huzur, vicdanlara kusur bağışlayan konserve kılıklı davaları var.

Teraziye gelmez sözleri, ölü doğmuş cümleleri, içi boşalmış kavramları var.

Zincirini koparmış ışıltıları, pırıltıları, şakırtıları, şukurtuları var.

İki yakayı biraraya getiremeyen, birşeye benzemeyen ve kimsenin derdiyle dertlenmeyen rozetleri var.

Hem damın üstüne saksacağı koyan, hem de beline kazmayı vuran yazıları, çizileri var.

Devaya dert olan, melheme yara açan, kedere keyif veren hal çareleri var.

Uzayıp kısalan, bir yanıp bir sönen, birbirinin üstüne devrilen geceleri gündüzleri var.

Burun kıllarını korumaya aldırان, gölgelerin üstüne köpek saldıran, fasaları kaldırıp fisoları indiren sinirleri kibirleri var.

Davulu dengi dengine, zurnayı rengi rengine, besteyi ahengi ahengine çalan birlik beraberlikleri var.

Madalyonları kışkandıracak sayıda yüzleri, simaları var.

Onların, yarına çıkmayacak yalanları var.

Oysa bizim içimizi tırmalayan bir öksüz sıkıntıdan başka hiçbir şeyimiz yok.

Yoksuluz ve yoksunuz.

Bu billûr sıkıntıyı içimize hapseden Allah'a şükürler ediyoruz.

HANGİ YARIN?

Hangi yarın, gerçeğin unutulmuş tarlasına inatla gökyüzünü isteyen bir tohum ekebilir? ·

Hangi yarın, gönlümüzün kavrulmuş yerlerine bugünden daha yakın bir gün gibi görünebilir?

Hangi yarın, hasatsız geçen uzun mevsimlerin acı hatıralarını zihinlerimizden silebilir?

Hangi yarın, kurumaya doğru yürüyen bir ağacın dallarına bahar çiçeklerini hatırlatabilir?

Hangi yarın, suların yüzyıllık kör akışlarını bir celsede durdurabilir?

Hangi yarın, tarihin gevşemiş bütün cıvatalarını yeniden sıkacak kudreti kendinde görebilir?

Hangi yarın, insanların gözlerine kazınan asırlık korkuyu bir anda söküp alabilir?

Hangi yarın, yaşanacakların pembe aydınlığını, yaşanmışların koyu karanlığının elinden kurtarabilir?

Hangi yarın, söylenecek bir doğru sözün muhtemel bir ölüm mangasının kulaklarında yankılanmayacağını garanti edebilir?

Hangi yarın, kol saatlerinin hakedilmiş zamanlar göstereceği umudunu yeşertebilir?

Hangi yarın, kuru kafaları grafik tasarımların en uzağındaki çöplüklere atabilir?

Hangi yarın, uçan bir kuşun kanadına ötelere dair bir masal fısıldayabilir?

Hangi yarın, beynin en derin kıvrımlarından damıtılmış mürekkebi dünya kalemlerinin emrine sunabilir?

Hangi yarın, kanayan bütün yaralardan bir hayat nasihati çıkartabilir?

Hangi yarın, aykırı kalelerin yüksek burçlarına heyecan kuşanmış kancalarını atabilir?

Hangi yarın, aklın sancılı basamaklarından bulutlara giden bir merdiven inşa edebilir?

Hangi yarın, kendi kendine konuşan insanların gerçek akıl sahipleri olduğunu tescil edebilir?

Hangi yarın, sinsi kartlar gibi içimizi kemiren insanlık sırlarını ılıman bahçelerde günışığına çıkarabilir?

Hangi yarın, avucumuzun içindeki bir imgeyi yediveren gürlüğünde mısralaştırabilir?

Hangi yarın,ürkek sözcüklerin yeryüzünün anlam labirentlerinde güvenle dolaşmalarını sağlayabilir?

Hangi yarın, ağaçlara kazınan kalpların aşk ritminde çarpmaya başlamalarına imkan verebilir?

Hangi yarın, elektrik tellerini bir uçurtmanın hasretiyle tutuşturabilir?

Hangi yarın, bacasında leylek yuvası olmayan evlerin imar iznini kökünden kaldırabilir?

Hangi yarın, dokunmanın sihirli ısıyla bütün üşümüş elleri ısıtabilir?

Hangi yarın, hayatı genişleten sorulara bir soru daha ekleyebilir?

Hangi yarın, alelade bez parçalarına bir coğrafyanın ruhundan nefesler üfleyebilir?

Hangi yarın, yaşayan herkesi ince ince kuşatan bir vebanın korkunç mikrobunu kurutabilir?

Hangi yarın, şakaklardaki kurşun deliklerine çocukların da anlayabileceği bir anlam yükleyebilir?

Hangi yarın, ip üstünde yürüyen tedirgin yolculara şaşmaz bir denge duygusu aşılayabilir?

Hangi yarın, aç midelere kezzap tadında ulaklar gönderen yoksulluğu haritalardan silebilir?

Hangi yarın,kimsesizliğin itelediği gövdelere şefkatin renkleriyle kol kanat gerebilir?

Hangi yarın, yalnızlığın cılız nefeslerini kalabalığın çıkışsız kafeslerinden kurtarabilir?

Hangi yarın, toprağı serinleten bir yağmur damlası gibi bugüne düşebilir?

Hangi yarın, bugünü dahi hayırla yâdedilecek bir geçmiş haline getirebilir?

KÜÇÜK NOKTALAR

Her insan, kendi yaşının bilgisi sanır kendini.

Ben bu iddiayı ciddiye almakta bir beis görmüyorum.

Hatta daha ileri giderek, insanın düşünsel sorumluluk alanının yaşanmış olanla sınırlı olduğu fikrini savunabiliyim.

Bunun için öne sürdüğüm tek şart var. Sözünü ettiğim 'insan', aşağıdaki cümleyi gönül rahatlığıyla telaffuz edebilmelidir:

Ben, tek başıma bir 'şey'im ve yaşadığım her anın farkındayım.

Hepimiz, doğum denen bir start noktasından başlıyoruz hayata.

Başlangıçların,'son'lara doğru yolalmanın ilk adımı olduğunu bilmeksizin, savunmasız bir heyecanla tehlikelerle dolu yollara, riskli yolculuklara atılıyoruz

Başımıza gelecek olanın bilgisi yok elimizde.

Körebe gibiyiz; ne önümüzü görebiliyoruz, ne de aradığımızın ne olduğuna dair bir fikrimiz var.

Bu çaresizlik, tanımsızlığın karartıcı etkilerine karşı tek çaremiz oluyor.

Kendimizi çaresizlikle tanımlıyor, bütün tanımların yegâne sahibine sığınıyoruz.

...

İnsan olarak yaratılmış olmak, içini doldurmakla yükümlü olduğumuz hallerle karşı karşıya bırakıyor bizi.

Önümüzde basamak basamak yükselen bir merdivenin her merhalesinde küçük meydan savaşları vermemiz ve her birinden alnımızın akıyla çıkmamız gerekiyor.

Kimimiz yılmadan usanmadan bu zorlu mücadeleyi sürdürüyor,mümkün olan en yüksek noktaya ulaşmanın çabası içinde oluyoruz.Kimimiz yoruluyor, geride kalıyoruz.

Hiçbirimiz kusursuz değiliz.

Ama ümitsiz olmayı da istemiyoruz.

Zorlanıyoruz, üzülüyoruz, sendeliyoruz; ama yere düşmüyor, yolumuza devam ediyoruz.

İnsan olmanın sevinçleriyle donanıyor ve çileleriyle zenginleşiyoruz.

Yaşadıkça, hayatın engin bilgiler deryasından daha fazla pay alıyoruz.

Yaşadıkça büyüyüyoruz.

Büyüdükçe daha derinden yaşıyoruz.

...

Kuşkusuz ileriye bakarken inanıyor olmanın teslimiyeti ile doluyoruz.

Né zaman hayatın kederleriyle daralsa göğüslerimiz, ne zaman tükense "dünyanın kapıları"; yitikleri ve boşlukları anlamlandıran o kader çizgisine tutunuyoruz.

Kaybedilmiş sınavlar aydınlatıyor yolumuzu.

Yüreğimizde inanıyor olmanın serinletici rahatlığıyla hazırlanıyoruz gelecek belirsiz günlere.

En derinimizde yaşattığımız iman, aynı zamanda ateşini kaybetmeyen bir kor parçası gibi yakıyor içimizi.

Görerek yaşamının bütün sarsıntılarıyla sarsılıyoruz.

Hayata karşı, inancımız savunuyor bizi.

...

Durmadan törpüleniyoruz.

Küçük ve serinkanlı dereler gibi taştan taşa vurarak berraklaştırıyoruz rengimizi.

Günler, kötü huylu sürgünlerimizi köreltip yok ediyor.

Yenile yenile yenileniyoruz,

Eksile eksile tamamlanıyoruz.

Dünyayı tüketiyor ve uzak mesafelerden kendimize dönüyoruz.

...

Ve döndüğüm noktada 'ben', yaşamakla edindiğim cılız tecrübeleri, ezberlenmiş bütün formüllerden daha değerli buluyorum.

Dünyayı kavramlaştırıp beynime zerketmektense, kendi yaşımın bilgisi olmayı yeğliyorum.

Gölgesi hayatıma düşmeyen bilgiye kapanıyorum.

Tek başıma bir 'şey' olmanın bilincine eriyor ve yaşadığım anların peşine düşüyorum.

Bilmediklerimin açacağı belalardan bütün bilgilerin sahibine sığınıyorum.

Dünyadaki küçük noktayı doldurmaya çalışıyorum.

DUA

Allahım, günleri bir rahmet yorganı gibi üstümüze sar ve içimizi ısıt yarabbi.

Allahım, zamanı bizi kirlilerimizden arındıran bir nehir gibi içimizden akıt yarabbi.

Allahım, nûrunla süsleyip bezediğin aydınlık akşamları, ateşi sönmeyen kandiller gibi kararan gökyüzümüze as yarabbi.

Allahım, sıkıntılarla ağırlaşan uzun gecelerimizi hafiflet ve tünelin ucunda ışıyan güneş gibi ferah sabahlara bağla yarabbi.

Allahım, sadece idrakine varmanın niyetiyle kuşana-bildiğimiz bu meşakkatli günler hürmetine bizi çoğalt, fazlalaştır ve kalıbımıza doldur yarabbi.

Allahım, unuttuklarımızı hatırlat, kaybettiklerimizi buldur, uzaklaştıklarımızı yakınlaştır ve yanlışlarımızı doğrulaştır yarabbi.

Allahım, bizi hırsın köpüren denizinde dalgalara tutulmuş bir sandal gibi yalnız ve dirençsiz bırakma yarabbi.

Allahım, öfkenin körleştiren nöbetlerinde sıtmalanan zavallı bedenlerden birine koyma ruhumuzu yarabbi.

Allahım, yüreğimizi kinin katran kuyularından birine düşen çarpıntılardan ibaret bırakma yarabbi.

Allahım, yalanın boyaşısıyla boyanmamıza, ateşiyle kavrulmamıza, neş'esiyle oynaşmamıza meydan verme yarabbi.

Allahım, paranın cüzdanımızdan bedenimize yayılan çıldırtıcı başdöndürmelerine karşı içimizin iman ağacını bir tutamak olarak daim kıl yarabbi.

Allahım, havaya sivrulan kuru bir yaprak gibi titreyen biçare kullarının ellerini bırakma yarabbi.

Allahım, gönüllerimizi işgal eden buzdağlarını erit, hayatın renklerinden bir gökkuşağı iklimi ile donat günle-rimizi yarabbi.

Allahım, umarsız bekleyişlerle sıkıntı duvarları ören yalnız kullarına, bir kardelen heyecanıyla filizlenen umutlar ver yarabbi.

Allahım, sabır kalelerimizi sağlamlaştıır, dünyanın oklarından bunalan göğüslerimizi tevekkül zırhıyla zırhlandır yarabbi.

Allahım, bir masal kuşu gibi Kafdağı'nın ardına gizlenen adaleti dallarımıza kondur, düşüncelerimizde yuvalandır yarabbi.

Allahım, yoksulları yoksulluklarıyla, zenginleri zenginlikleriyle güzelleştir, fazileti aramızda üleştir yarabbi.

Allahım, dert çöllerinin susamış yolcularına deva, hastalıklarla kuraklaşan yağmur duacılarına şifa ulaştır yarabbi.

Allahım, kendisiyle ve başkalarıyla konuşurken samimi, sözlerinde kavi, suskunluklarında münzevi ve adımlarında muttaki olmanın kararlılığını bağışla bilincimize yarabbi.

Allahım, bakışımıza bir başkasının bakışı, kulağımıza bir başkasının kulağı ve sesimize bir başkasının sesi olabilmek maharetini kazandır yarabbi.

Allahım, kapıldığınız akıntıların pisliğini, koştüğümüz hedeflerin faniliğini ve kuşandığımız silahların bigâneliğini aşikâr kıl yarabbi.

Allahım, hatalarla irileşen bedenimizi hatalarından, günahlarla tıkanan zihnimizi günahlarından ve avuntularla avunan nefsimizi avuntulardan arındır yarabbi.

Allahım, nice kargaşa ile gerilen hayat tellerimizi gevşet, dönüşsüz kopmalara düçar eyleme yarabbi.

Allahım, yön­süz kaldığımızda yönümüzü, yolsuz kaldığımızda yolumuzu göster yarabbi.

Allahım, bilemeyeceğimiz bilmeceleri sorma, taşıyamayacağımız bilgileri yükleme ve açamayacağımız kapıları açtırma yarabbi.

Allahım, yaşayışımızı bir dua cümlesini dizer gibi kurmamıza yardım et yarabbi.

Allahım, ümit kesilmeyecek merhametinle bizi, hayatımızı, dünyamızı temizle yarabbi.

